

NATIONALPARK THY

Hvidbog

Bemærkninger til hørings svar til
bestyrelsens forslag til Nationalparkplan 2016-22

Indhold

Læsevejledning	3
1. Uddannelses- og Forskningsministeriet	3
2. Ruth Viben Jørgensen, Bjørn Ulrich Jørgensen og Kirsten Reitzel.....	3
3. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse	4
4. Dansk Kyst- og Naturturisme.....	4
5. Thisted Kommunalbestyrelse	5
6. Ane Marie Foget og Nils Andersen	7
7. Jens Søndergaard.....	8
8. Danmarks Jægerforbund	10
9. Jane & Hermann P. Jensen	12
10. Foreningen af lodsejere i Nationalpark Thy	13
11. Hanne og Niels Refslund.....	15
12. Landbo Thy	21
13. Lone Højsgaard & Anne Clement	22
14. Landbrug & Fødevarer.....	24
15. VIA University College	25
16. Kystbyernes Netværk	26
17. Stenbjerg Beboerforening	27
18. Kim Haagensen & familie.....	28
19. Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening og Biologisk Forening for Nordvestjylland	33
20. Aalborg Universitet.....	37
21. Erhvervs- og Vækstministeriet	38

Læsevejledning

Hvidbogen giver et samlet overblik over hørings svar – i den fulde ordlyd eller med essensen heri, samt bemærkninger til hørings svarene fra sekretariatet og et forslag til, hvad det kan have af konsekvenser for nationalparkplanen (og den tilhørende miljørapport), hvis bestyrelsen ønsker at imødekomme hørings svaret. Af konsekvensrubrikken fremgår også, hvis det efter sekretariatets vurdering kan være behov for at træffe beslutning, om en ændring regnes som væsentlig. Endelig rummes mulighed for at skrive rådets og bestyrelsens bemærkninger, inden hørings svarets afsluttes med bestyrelsens godkendelse.

1. Uddannelses- og Forskningsministeriet

Modtaget	2. september 2015 (mail)
Navn & adresse	Uddannelses- og Forskningsministeriet, Departementet, 1015 København K ufm@ufm.dk
Kort opsummering	Uddannelses- og Forskningsministeriet har ingen bemærkninger til høringen.
Sekretariatets bemærkninger	Ingen
Konsekvenser	Ingen
Rådets bemærkninger	Ingen
Bestyrelsens bemærkninger	Ingen
Godkendt af bestyrelsen	10. december 2015

2. Ruth Viben Jørgensen, Bjørn Ulrich Jørgensen og Kirsten Reitzel

Modtaget	8. september 2015 (med post)
Navn & adresse	Ruth Viben Jørgensen, Kernevænget 11, 3070 Snekkersten
Kort opsummering	I hørings svaret tilkendegives et ønske om, at nationalparken vil præge grunden og bevoksningen, samt at der kan opnås tilladelse til at bygge et sommerhus, som det var planlagt af faderen i 1960'erne.
Sekretariatets bemærkninger	Nationalparkfond Thy har ingen bemyndigelser i relation til hørings svarets væsentligste element omkring tilladelse til at bygge et sommerhus på grunden, hvor deres far af helbredsmæssige grunde aldrig fik opført et hus som planlagt. Der henvises til Thisted Kommune i den henseende. Ønsket om at nationalparken vil præge grunden og bevoksningen kan ses som en invitation til en dialog med ejerne om, hvordan naturen kan udvikle sig på grunden, herunder eventuelt lede til en aftale om rydning af det, der er blevet plantet på grunden.

Konsekvenser	Høringssvaret giver ikke anledning til væsentlige ændringer. Eventuel rydning af træopvækst kan rummes indenfor den foreliggende plan efter nærmere aftale med lodsejerne.
Rådets bemærkninger	Ingen
Bestyrelsens bemærkninger	Ingen
Godkendt af bestyrelsen	10. december 2015

3. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse

Modtaget	14. oktober 2015 (mail)
Navn & adresse	Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Arsenalvej 55, 9800 Hjørring fes-efs07@mil.dk
Kort opsummering	Efter høring hos relevante militære myndigheder meddeles, at Forsvaret ikke har bemærkninger til nationalparkplanen.
Sekretariatets bemærkninger	Ingen
Konsekvenser	Ingen
Rådets bemærkninger	Ingen
Bestyrelsens bemærkninger	Ingen
Godkendt af bestyrelsen	10. december 2015

4. Dansk Kyst- og Naturturisme

Modtaget	5. november 2015 (mail)
Navn & adresse	Dansk Kyst- og Naturturisme, Skeelslundvej 99, 1., 9940 Aabybro info@kystognaturturisme.dk
Kort opsummering	Dansk Kyst- og Naturturisme ser den høje prioritering af indsatsområde 6, <i>"Tilgængelige naturoplevelser året rundt med klare indgange og gennemgående stier"</i> som positiv og særdeles relevant, da information og skiltning, særlige naturområder, naturvejledning, stier, vandre-og cykelruter har stor betydning for turisternes ophold. Det anbefales, at indsatsområde 9, <i>"Koordinationsforum for erhvervsudvikling"</i> bliver prioriteret højt (højt ambitionsniveau), og at der under indsatsen arbejdes målrettet med turismeerhvervsfremmende aktiviteter. For at styrke turismeudviklingen i Thy er samarbejde og kendskab på tværs af værdikæder og lokal geografi vigtig. Dansk Kyst- og Naturturisme vil gerne bidrage med sparring til denne indsats.

Visionen om et nationalparkcenter i Vorupør er meget positiv, da den vil kunne fungere som indgangsport til Nationalpark Thys mange oplevelsestilbud. Vi ser i særdeleshed et stort potentiale i, at centret kan fungere som samlings- og startsted for aktive naturoplevelser i hele Nationalpark Thy og Cold Hawaii. Denne funktion vil styrkes signifikant, hvis relevante erhvervsudbydere (eks. udbydere af udstyr eller guidede ture) får mulighed for at koble deres forretning på nationalparkcentrets formidling af natur- og kulturarv. Vi anbefaler således, at de turismeerhvervsfremmende aktiviteter, som beskrevet i det ovenstående, integreres i udviklingen af et fremtidigt nationalparkcenter.

Vores anbefalinger skal ses i lyset af, at forretningsudvikling med udgangspunkt i nationalparker forventes at blive et element i den kommende handlingsplan for kyst- og naturturisme i Danmark.

Sekretariatets bemærkninger Høringssvaret kan ses som en positiv tilbagemelding på flere af nationalparkplanens indsatsområder og som en invitation til samarbejde fra en organisation, der er så ny, at de ikke havde mulighed for at komme med forslag til nationalparkplanen.

Det understreges, at det højeste ambitionsniveau kræver både samarbejdspartnere og ekstern finansiering. Men høringssvaret indikerer villighed til at indgå i et samarbejde.

Turismefremmende aktiviteter er allerede tænkt ind i projektbeskrivelsen for Nationalparkcenter Thy.

Konsekvenser Det foreslås, at Dansk Kyst- og Naturturisme skrives ind som mulig samarbejdspartner i relation til indsatsområde 6 og 9 (alle ambitionsniveauer).

Efter sekretariatets vurdering, er der ikke tale om væsentlige ændringer.

Rådets bemærkninger Ingen

Bestyrelsens bemærkninger Bestyrelsen besluttede, at indskrive samarbejde med lokale, regionale og nationale turistorganisationer i indsatsområde 6 og 9.

Godkendt af bestyrelsen 10. december 2015

5. Thisted Kommunalbestyrelse

Modtaget 6. november 2015 (mail)

Navn & adresse Thisted Kommune, Asylgade 30, 7700 Thisted

Kort opsummering Kommunalbestyrelsen betragter de beskrevne indsatser i den forgangne og kommende planperiode som interessante og relevante: Naturbeskyttelse, naturgenopretning, formidlingen, erhvervsudvikling og samarbejdet med forskellige interessenter. Især opfordres der til, at etableringen af et nationalparkcenter er blandt de absolutte hovedprioriteringer.

Specifikt bakkes op om, at etablere et koordinationsforum for

erhvervsudvikling, herunder arbejde for at bygge bro til eksisterende erhvervsaktører i området, herunder spille en central rolle i at understøtte turisme- og oplevelsesorienterede virksomheders omsætning. Mere konkret kunne man arbejde på at knytte tættere bånd til for eksempel aktører der sejler med turister/lystfiskere, aktører der formidler viden om den stedlige natur ved nationalparken m.fl. Koordinationsforum for erhvervsudvikling foreslås således at arbejde med: Gensidig markedsføring, en fælles produktdatabase samt synergi mellem Nationalpark Thy og Cold Hawaii.

I forhold til den indsats der vedrører at vandet skal tilbage i landskabet, er det kommunalbestyrelsens ønske, at sådanne tiltag aftales konkret i samarbejde med de bagvedliggende lodsejere.

Sekretariatets bemærkninger

Høringssvaret ses som en positiv tilbagemelding på nationalparkens hidtidige indsats samt på alle nationalparkplanens indsatsområder.

Det kan ses desuden som en invitation til at indgå i samarbejde på alle ambitionsniveauer også på indsatsområde 9 "Koordinationsforum for Erhvervsudvikling".

Thisted Kommunes forslag om at aftale tiltag med bagvedliggende lodsejere tolkes som en tilkendegivelse af, at Thisted Kommune kan medvirke i drøftelser med lodsejere uden for nationalparkens afgrænsning, hvis sådanne måtte blive påvirket af et naturgenopretningsprojekt – ligesom det var tilfældet i undersøgelsesprojektet for genetablering af Vang Sø.

Thisted Kommune er en af de helt oplagte samarbejdspartnere i en række af planens indsatsområder – og skrevet ind som en sådan. Der søges fx indgået samarbejdsaftaler med Thisted Kommune om involvering i indsatsområderne 4 "Kulturhistorisk Atlas", 6 "Gennemgående stier og faciliteter", 7 "Et stærkt brand", 11 "Socialøkonomiske virksomheder og nyttejobs", samt 12 "Skolen i nationalparken".

Konsekvenser

Det foreslås, at Thisted Kommune skrives ind som samarbejdspartner på alle ambitionsniveauer for indsatsområde 9 "Koordinationsforum for Erhvervsudvikling".

Det foreslås tydeliggjort i planen, at der skal laves grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser forud for ændringer i vandstand, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag for alle berørte lodsejere. Det tydeliggøres ligeledes, at fysiske tiltag kun kan ske, hvis de berørte lodsejere ønsker at indgå frivillige aftaler herom. For lodsejere udenfor nationalparkgrænsen vurderes det nødvendigt, at Thisted Kommune indgår i et samarbejde omkring forundersøgelser m.v.

Efter sekretariatets vurdering, vil der ikke være tale om væsentlige ændringer.

Rådets bemærkninger

Ingen

Bestyrelsens bemærkninger

Bestyrelsen besluttede, at Thisted Kommune skrives ind som samarbejdspartner og det tydeliggøres i planen, at der skal laves grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser forud for ændringer i vandstand, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag for alle berørte lodsejere.

Godkendt af bestyrelsen 10. december 2015

6. Ane Marie Foget og Nils Andersen

Modtaget 8. november 2015 (mail)

Navn & adresse Ane Marie Foget og Nils Andersen, Astavej 3, Lyngby, 7755 Bedsted

Kort opsummering I høringssvaret anmodes om, at der tages hensyn til følgevirkninger af hævet vandstand for alle berørte lodsejere, således at man undgår vand i kældre eller høj vandstand i bebyggede områder.

Sekretariatets bemærkninger Lodsejerne virker bekymrede for, at vi skulle kunne træffe aftale med en lodsejer om ændringer i vandstanden af fx en grøft uden at tage højde for, at tillastning af grøften kan berøre flere lodsejere.

Nationalparkfonden kan dog kun gennemføre projekter efter frivillig aftale med alle berørte lodsejere. Grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser skal sikre, at der træffes aftaler på et oplyst grundlag – inkl. aftale om eventuel kompensation eller etablering af afværgeforanstaltninger.

Det bemærkes i den henseende, at genskabelse af en naturlig vandstand bl.a. på grund af, at en iltet jordbund som følge af vandstandssænkning ofte sætter sig, og på grund af klimaforandringer, der fx betyder, at nedbøren er steget med 100 mm om året igennem de seneste 150 år, kan have større effekt end en reel genskabelse af de forhold, der gjorde sig gældende før der blev gravet grøfter i området. Også disse forhold bør indgå i forundersøgelsen, herunder scenarier for, hvad fortsatte klimaforandringer kan betyde.

Konsekvenser Det foreslås tydeliggøres i planen, at der skal laves grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser forud for ændringer i vandstand, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag for alle berørte lodsejere. Det tydeliggøres ligeledes, at fysiske tiltag kun kan ske, hvis de berørte lodsejere ønsker at indgå frivillige aftaler herom. Endelig understreges det, at der kan blive behov for etablering af afværgeforanstaltninger omkring fx bebyggelse i forbindelse med genopretning af naturlig vandbalance i naturområder.

Efter sekretariatets vurdering, er der ikke tale om væsentlige ændringer.

Rådets bemærkninger Ingen. Men emnet giver anledning til at formidle nationalparkens virkemidler overfor lodsejere.

Bestyrelsens bemærkninger Bestyrelsen besluttede, at det tydeliggøres i planen, at der skal laves grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser forud for ændringer i vandstand, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag for alle berørte lodsejere. Det tydeliggøres ligeledes, at fysiske tiltag kun kan ske, hvis de berørte lodsejere ønsker at indgå frivillige aftaler herom. Endelig understreges det, at der kan blive behov for etablering af afværgeforanstaltninger omkring fx bebyggelse i forbindelse med genopretning af naturlig vandbalance i naturområder.

Godkendt af bestyrelsen 10. december 2015

7. Jens Søndergaard

Modtaget 9. november 2015 (på mail)

Navn & adresse Jens Søndergaard, sondergaard_jens@mail.dk (sommerhusejer i Svankjær)

Kort opsummering Som sommerhusejer (siden i 1977 i familien) på Skovlyvej 29 i Svankær lige op til nationalparken har jeg nedenstående få kommentarer. Planen er en strategiplan med opregning af indsatsområder og er meget fyldestgørende i sin beskrivelse af nationalparkrollen som facilitator/katalysator for de nævnte formål.

Editering:

Planen har en særdeles specifik geografisk reference, og der bør være et detaljeret kort over nationalparken, der angiver placering af gennemførte projekter (fx cykelsti, infocentre) og planlagte projekter.

På omslaget under adressen: e-mailadresse og www.

Indholdsmæssigt:

1) På s. 49 i kap. 8 anføres, at også sommerhusbeboere skal involveres. Hvordan vil I gøre det, og er der her mulighed for en slags participatorisk naturpleje? Det er den største interessentgruppe i området, og mange af fritidshusejerne har solid tilknytning og nogle også fast bopæl i området. Det er svært at involvere fritidshusejere, fordi de fleste kun er der periodisk, og fordi fritidshusejerne ikke er organiseret i en interessentgruppe. En mulighed er at udsende opfordring og vejledning i opsætning af redekasser og til hvilke arter. Jeg har sat 13 redekasser op til forskellige arter efter snak med DOFs Naturbutik, og det har givet pote på grunden. En anden mulighed er at udvide samarbejdet med udlejningsbureauerne. Så vidt jeg kan se, er der hidtil ikke sket meget i forhold til fritidshusejerne.

2) Foreslår et nyt kapitel 9, hvor samarbejdet med de andre nationalparker (Mols Bjerger, Vadehavet og Skjoldungernes Land) og medlemskaber af internationale netværk kort beskrives. Så får man også indtryk af, at Nationalparken - udover forskningsinitiativer - tillige samarbejder eksternt ud af kommunen. Krydsbestøvning ml. de eksisterende nationalparker er vigtigt, og der er meget at hente. Resten af planen er jo velpolstret med lokale partnere.

3) 75 % af arealet i nationalparken er offentligt ejet, og såvidt jeg ved, er det Naturstyrelsen Thy, der administrerer dette eller det meste af det. Der er en del referencer til samarbejdet med Naturstyrelsen Thy i planen, og Naturstyrelsen Thy er også kommet med nogle forslag – jvnf. bilag etc. Det er en meget vigtig samarbejdspartner og bør have et selvstændigt kapitel, fx et nyt kapitel 10, hvor rammerne og karakteren af dette samarbejde kort beskrives både historisk og fremadrettet. Måske noget tilsvarende med kommunen.

4) I sektion 6.2.7 beskrives Nationalpark Thy - et stærkt brand. Der er imidlertid andre indsatsområder i planen, der har ligeså med branding at gøre -fx afsnit 6.2.5, 6.2.9 og 6.2.10. Præsentationen af de planlagte

Vorupør Nationalparkcenter og Lodbjerg Fyr kunne være indholdet i 6.2.7, og branding tanken beskrives i indledningen til kapitel 6 med referencer til kerneinitiativer.

5) Til slut i kapitel 4 bør være en kort redegørelse for den strategiske tilgang til tilvejebringelse af ekstern finansiering ud over det årlige beløb.

6) Støtteforeningen for Nationalpark Thy bør have et selvstændigt afsnit i sektion 6.2.8.

Sekretariatets
bemærkninger

Mht. Editering: Det kan være hensigtsmæssigt med et kort i planen, da ikke alle jo har lige indgående kendskab til nationalparkens afgrænsning og lokalområdets geografi. Det foreslås dog ikke, at der som ønsket indtegnes planlagte projekter, bl.a. fordi erfaringen viser, at det ikke er hensigtsmæssigt i tilfælde af, man ikke har de berørte lodsejeres accept heraf forinden. Gennemførelsen af planen vil altid bero på, at der kan indgås frivillige aftaler med lodsejere. Andre udgivelser fra Nationalpark Thy viser, hvor cykelstier og informationscentre m.v. er, hvorfor der foreslås henvist til disse.

Mht. involvering af sommerhusbeboere og fritidshusejere, er der ikke tilrettelagt en specifik indsats, udover at man som lodsejer kan involveres i konkrete tiltag gennem frivillige aftaler (fx indsatsområde 1 og 2), samt at der allerede i dag er flere sommerhusbeboere blandt vores særdeles aktive frivillige. Man har desuden mulighed for at give sin mening til kende via Foreningen af Lodsejere i Nationalpark Thy. Nationalparkfonden har i den første planperiode på invitation medvirket med oplæg i beboerforeninger i både Vangså og Lyngby. Dette rummer der stadig mulighed for som led i nationalparkens informationsvirksomhed. Informationskampagner målrettet fritidshusejere kan indgå som element i flere af indsatsområderne. En egentlig målrettet indsats for gruppen inkl. samarbejde med udlejningsbureauer m.m. vurderes dog at have en karakter, så det skal beskrives som et ekstra indsatsområde.

Forslaget om et nyt kapitel 9, hvor samarbejdet med de andre nationalparker (Mols Bjerge, Vadehavet og Skjoldungernes Land) og medlemskaber af internationale netværk kort beskrives kan umiddelbart medtages. Nationalpark Thy indgår jo i (og er medinitiativtager til) Nationalparkernes Formandsforum, ligesom nationalparken er medlem af EUROPARC.

Vedr. forslaget om, at samarbejdet med Naturstyrelsen Thy og evt. også kommunen skal have selvstændigt kapitel, foreslås ikke imødekommet. Det fremgår af bilagene, hvilke indsatsområder Naturstyrelsen Thys ses som samarbejdspartner i. Samarbejdet i forhold til de konkrete indsatser ventes at blive konkretiseret som led i implementeringen af planen. Såvel Naturstyrelsen som Thisted Kommune laver en række selvstændige planer (Natura 2000 planer, vandplaner, driftsplaner, kommuneplaner, lokalplaner, Natura 2000 handleplaner, vandhandleplaner, osv.)

Det foreslås ikke at ændre på strukturen i indsatsområderne, selvom flere kan relateres til overskriften: Nationalpark Thy - et stærkt brand.

Det foreslås, at inkludere en kort redegørelse i afsnit 6.2 for den strategiske tilgang til tilvejebringelse af ekstern finansiering ud over det årlige beløb fra finansloven.

Støtteforeningen for Nationalpark Thy kan uden problemer fremhæves mere i indsatsområde 8: Netværk af frivillige.

Konsekvenser

E-mailadresse og www.nationalparkthy.dk medtages i kolofonen.

Der udarbejdes et kort over Nationalpark Thy som et særskilt bilag.

Det foreslås i planen at understrege, at private lodsejere både kan være ejere af fritidshuse, helårshuse og landbrugsejendomme. Fritidshusejere kan således involveres i flere af de foreslåede indsatsområder på lige fod med andre lodsejere. Hvis bestyrelsen ønsker, at der skal beskrives et nyt indsatsområde på baggrund af forslaget, bør det drøftes, om man finder det er en væsentlig ændring af nationalparkplanen.

Et nyt kapitel 9, hvor samarbejdet med de andre nationalparker og medlemskaber af internationale netværk kort beskrives kan umiddelbart medtages uden at der vurderes at være tale om væsentlige ændringer.

Afsnit 6.2 "De højest prioriterede indsatsområder" kan udbygges med en kort redegørelse for den strategiske tilgang til tilvejebringelse af ekstern finansiering ud over det årlige beløb fra finansloven. Der vurderes ikke umiddelbart at være tale om en væsentlig ændring.

Indsatsområde 8 "Netværk af frivillige" kan suppleres med tekst, der fremhæver samarbejdet med Støtteforeningen.

Efter sekretariatets vurdering, er der ikke tale om væsentlige ændringer.

Rådets bemærkninger

Ingen

Bestyrelsens bemærkninger

Bestyrelsen besluttede, at medtage de foreslåede kommentarer og bilag.

Godkendt af bestyrelsen

10. december 2015

8. Danmarks Jægerforbund

Modtaget

13. november 2015 (på mail)

Navn & adresse

Danmarks Jægerforbund, Molsvej 34, 8310 Rønne
Formand Claus Lind Christensen (v. Mikala Høj Laursen mhl@jaegerne.dk)

Kort opsummering

Danmarks Jægerforbund bifalder det ambitiøse forslag til Nationalparkplan 2016-22 for Nationalpark Thy, der på en tilfredsstillende måde vægter både hensyn til kulturværdier, naturen og menneskene i nationalparken.

Den omfattende naturpleje er et meget positivt element i planen. Dog mener Jægerforbundet, at rydning af bjergfyr til at sikre sammenhæng i klithedenaturen skal gøres med omtanke, således at kronvildtet i disse områder fortsat har biotoper at søge dækning i og kan udføre naturpleje på hedearealerne. Hvis kronvildtets dækning forsvinder, risikerer man, at dyrene søger længere ind i landet med fare for, at de kommer til at udgøre et problem for landmændene i form af skader på skov- og markafgrøder.

Jægerforbundet støtter ønskerne om en øget tilgængelighed for de besøgende til de spektakulære naturoplevelser, som kan opleves i Nationalpark Thy, men anerkender samtidig tankerne om, at den øgede tilgængelighed skal ske under hensyntagen til naturværdierne. Befolkningens ønsker om tilgængelighed må aldrig ske på bekostning af følsomme naturværdier.

Tankerne om formidling, der materialiserer sig i Masterplanen for formidling, vil Jægerforbundet gerne bakke op om. En samlet plan for formidlingen af nationalparken vil utvivlsomt styrke både beskyttelsen af natur- og kulturværdier, men vil også højne de besøgendes oplevelser i nationalparken gennem aktuelle informationer, kortmateriale og publikationer af forskellig art, der kan give forståelse for områdets natur, kulturhistoriske og friluftsmæssige værdier.

I forbindelse med Nationalpark Thy-produkter vil Jægerforbundet gerne slå et slag for den fødevareremæssige naturressource, som vildtet udgør i nationalparken. Vildtet kan nyde særligt fremme på områdets restauranter og kan f.eks. blive markedsført og solgt ved hjælp af nationalpark-logoet på torvedage i Thisted eller andre steder, som f.eks. i specialbutikker med egnsbestemte produkter.

Samlet set er Danmarks Jægerforbund meget tilfreds med det fremlagte forslag til Nationalparkplan 2016-22 for Nationalpark Thy.

Sekretariatets bemærkninger

Bjergfyrrer i de åbne naturområder er i princippet uønskede i forhold til at sikre de særlige naturværdier, idet arten (der stammer fra Centraleuropa) opfører sig invasivt og medfører et tilbagevendende behov for rydning i klithederne. Samtidig er det en kendsgerning, at spredte krat medvirker til at give skjulesteder for fx kronstyr. Arbejdsgruppen omkring nationalparkens naturformål i forarbejdet til nationalparkplanen havde foreslået, at der over en lang tidshorisont arbejdes for, at bjergfyrrer med tiden afløses af egekrat. Dette forslag blev, efter drøftelser i bestyrelsen, dog ikke medtaget i den plan, der blev sendt i høring.

Det foreslås, at man i første omgang søger at tage hensyn til dette i forbindelse med rydningsprojekter – i samråd med bl.a. Naturstyrelsen og Danmarks Jægerforbund. Det foreslås desuden, at problemstillingen søges bedre belyst gennem forskning, fx som forslag til et specialeprojekt el. lign..

Der er allerede i 2015 givet tilladelse til, at nationalparkens logo kan bruges på kød fra nedlagt vildt fra Nationalpark Thy. Der er en årlig ansøgningsrunde herom, hvor alle der har produkter, som lever op til kriterierne kan søge om at bruge nationalparkens logo.

Konsekvenser

Det foreslås, at problemstillingen omkring kronstyr og bjergfyrrer i de åbne klitlandskaber, herunder at man søger at tage hensyn hertil, medtages i beskrivelsen af indsatsområde 2 "Forøge sammenhængen i klitnaturen". Det foreslås desuden at nævne problemstillingen som et muligt forskningsprojekt i indsatsområde 13.

Efter sekretariatets vurdering, er der ikke tale om væsentlige ændringer.

Rådets bemærkninger

Rådet bemærkede, at der er bjergfyrrer udlagt som urørt skov i nationalparken.

Bestyrelsens bemærkninger Bestyrelsen besluttede, at problemstillingen omkring krondyr og bjergfykrat i de åbne klitlandskaber, herunder at man søger at tage hensyn hertil, medtages i beskrivelsen af indsatsområde 2 "Forøge sammenhængen i klitnaturen". Bestyrelsen besluttede desuden, foreslås desuden at nævne problemstillingen som et muligt forskningsprojekt i indsatsområde 13.

Godkendt af bestyrelsen 10. december 2015

9. Jane & Hermann P. Jensen

Modtaget 20. november 2015 (mail)

Navn & adresse Jane og Hermann P. Jensen, Markvænget 10 c, 7700 Thisted
janethode@jensen.mail.dk

Kort opsummering I nationalparkplanen er der mange gange nævnt, at man ønsker at skabe en stærk *brand* omkring Nationalparken. På s. 39 i afsnittet 6.2.7 er der nævnt den strategi, man ønsker at følge. Det er fint.

I forbindelse med tilladelse til at benytte Nationalparkens logo er der en ansøgningsfrist og nogle kriterier, der skal opfyldes. Det foreslås, at indføre noget lignende for de organisationer/foreninger, som ønsker at bruge logoet i forbindelse med arrangementer, hvor der er mulighed for at udbrede kendskabet til Nationalpark Thy til en større kreds. Et af kriterierne kunne f.eks. være, at arrangementet skulle samle deltagere fra hele landet og evt. udlandet. På budgettet kunne der afsættes et beløb til dette formål.

Sekretariatets bemærkninger Nationalparken har indtil videre givet tilladelse til at virksomheder og privatpersoner kan benytte nationalparkens logo i forbindelse med fødevarer, *non food*-produkter og formidling. Dette har været gratis for den enkelte, som dog selv har udgifter til fx produktion af klistermærker o.l. For nationalparken har det kostet tid, midler til annoncering, samt forplejning til såvel arbejdsgrupper som certificeringsudvalg at tilbyde ordningen – samlet set er der dog tale om et beskedent beløb. Certificeringsudvalget har tidligere foreslået, at det bør koste noget at få lov at bruge nationalparkens logo på produkter.

Det der foreslås i høringsvaret her, kan deles i to elementer – dels tilladelse til at bruge logoet, dels et spørgsmål om, hvorvidt brugen af logoet hænger sammen med et pengebeløb (en form for sponsorat), dvs. at nationalparken også betaler noget til en forening samtidig med, de får lov til at bruge logoet.

Den første del er der næppe nogen særlige juridiske udfordringer ved, bortset fra, det kan være hensigtsmæssigt at udarbejde et sæt kriterier for, i hvilke sammenhænge, logoet må bruges (så der er lighed for alle). Sekretariatet er dog ikke nok inde i de juridiske detaljer til på stående fod at rådgive bestyrelsen om, hvorvidt man har hjemmel til at indgå sponsoraftaler, som medfører, at der følger penge med en tilladelse til brug af logoet. Det fremgår af de generelle bemærkninger til nationalparklovsforslaget, at nationalparkfonden kan tilvejebringe supplerende midler gennem bl.a. sponsoraftaler. Der står ikke i loven eller bemærkningerne hertil noget om sponsorater den anden vej.

Nationalparkfonden kan dog yde tilskud til fx foreninger, så længe man lever op til de regler, der findes for tilskudsadministration. Tolkningen af, hvad der skal til for dette, har efter en udredning fra Erhvervsministeriet tidligere ført til, at Nationalparkfond Thy ikke de senere år har brugt nationalparkens midler på at støtte arrangementer med pengebeløb. En mulighed er dog, at etablere en egentlig tilskudsordning, som er åben for alle og hvor det klart fremgår, hvad der skal til for at opnå tilskud, hvornår der søges og hvordan der prioriteres.

Ønsker man at undersøge de juridiske teknikaliteter nærmere, vil det desuden være hensigtsmæssigt at overveje om man i nogle sammenhænge betaler for at nationalparkens logo bruges til promovning af fx arrangementer, mens det i andre sammenhænge stilles gratis til rådighed.

Konsekvenser Såfremt bestyrelsen ønsker at medtage forslaget i den endelige nationalparkplan tilføjes, at der:

- iværksættes en undersøgelse af de juridiske muligheder for at tildele sponsorater eller tilskud til foreninger o.l. (i tilknytning til indsatsområde 7)
- udarbejdes kriterier for at udvide certificeringen til at omfatte foreninger, der laver arrangementer i området (i tilknytning til indsatsområde 10)

Det vurderes ikke, at en sådan tilføjelse vil kunne anses for at være en væsentlig ændring af planen.

Rådets bemærkninger Rådet støtter iværksættelse af en undersøgelse af de juridiske muligheder for sponsorater.

Bestyrelsens bemærkninger Bestyrelsen besluttede, ikke på det nuværende erfaringsgrundlag at imødekomme høringssvaret i relation til sponsorater.

Godkendt af bestyrelsen 10. december 2015

10. Foreningen af lodsejere i Nationalpark Thy

Modtaget 23. november 2015 (mail)

Navn & adresse Jon Johnsen, (lf@faerchco.dk)

Kort opsummering Lodsejerforeningen udtrykker i sit høringssvar glæde over, at der så mange gange står "frivillighed", som næsten ikke kan gentages for ofte.

Mht. planer om at genskabe naturlig hydrologi finder foreningen, at det må være en klar betingelse, at alle lodsejere, som i forbindelse med et projekt om vandstandshævning får vandstandshævninger hos sig, skal give samtykke til vandstandshævninger, inden foranstaltningen sættes i gang.

Foreningen påpeger desuden, at man skal overholde vandløbslovens regler i forbindelse med fx tilkastning af grøfter. Foreningen finder desuden, at en del af områdets kulturhistorie ligger i afvandingsgrøfterne, således at man ikke ukritisk lukker grøfter uden at tænke også på dette aspekt.

Invasive arter er ilde set. Foreningen har den principielle opfattelse, at den enkelte grundejer selv må bestemme, hvilke vækster der gror hos ham.

Rødgran, sitkagran og skovfyr er alle indførte arter, men de danske skove ville mangle en dimension hvis man kompromisløst gik efter at udrydde dem.

På et tidspunkt drøftede bestyrelsen, om der skulle regler med om zoner i planforslaget. Bestyrelsen besluttede, at det skulle der ikke, og den beslutning er foreningen helt enig i.

Sekretariatets bemærkninger

Lodsejerne virker bekymrede for, at vi skulle kunne træffe aftale med en lodsejer om ændringer i vandstanden af fx en grøft uden at tage højde for, at tillastning af grøften kan berøre flere lodsejere.

Nationalparkfonden kan dog kun gennemføre projekter efter frivillig aftale med alle berørte lodsejere. Grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser skal sikre, at der træffes aftaler på et oplyst grundlag – inkl. aftale om eventuel kompensation eller etablering af afværgeforanstaltninger.

Det bemærkes i den henseende, at genskabelse af en naturlig vandstand bl.a. på grund af, at en iltet jordbund som følge af vandstandssænkning ofte sætter sig, og på grund af klimaforandringer, der fx betyder, at nedbøren er steget med 100 mm om året igennem de seneste 150 år, kan have større effekt end en reel genskabelse af de forhold, der gjorde sig gældende før der blev gravet grøfter i området. Også disse forhold bør indgå i forundersøgelsen, herunder scenarier for, hvad fortsatte klimaforandringer kan betyde.

Det er klart, at eventuelle projekter om genskabelse af naturlig hydrologi ofte vil kræve tilladelse efter vandløbsloven, som det også fremgår af afsnit 10 i nationalparkplanen: Oversigt over tilladelser og dispensationer. Der vil ikke blive iværksat projekter, før de fornødne tilladelser og/eller dispensationer er givet efter de relevante love.

Grøftningen i området er som nævnt også en del af kulturhistorien i området og dokumentation af ændringerne i landskabet gennem tiderne er således væsentlig. Det er dog ikke alle kulturhistoriske spor, der skal bevares for eftertiden, for så vil det ikke være muligt at leve op til målsætningen i bekendtgørelsen om at udvikle nationalparkens væsentligste naturtyper til bæredygtige og dynamiske økosystemer med naturlig vandbalance.

Den enkelte grundejer har selvfølgelig ret til selv at bestemme, hvilke vækster, der gror hos ham. Eventuelle aftaler om rydning af fx ikke-hjemmehørende træarter eller bekæmpelse af invasive arter er således baseret på frivillighed. Det er dog også erfaringen, at mange lodsejere er interesserede i at vide, hvordan de i forbindelse med fx genplantning af et læhegn, kan vælge træer og buske, således at man bidrager til nationalparkens målsætning om at styrke naturen og den biologiske mangfoldighed.

Zonering i nationalparkplanen blev drøftet i forbindelse med arbejdet – og besluttet ikke medtaget i den forslag til nationalparkplan, der er sendt i høring.

Konsekvenser

Det tydeliggøres i planen, at der skal laves grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser forud for ændringer i vandstand, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag for alle

berørte lodsejere. Det tydeliggøres ligeledes, at fysiske tiltag kun kan ske, hvis de berørte lodsejere ønsker at indgå frivillige aftaler herom. Endelig understreges det, at der kan blive behov for etablering af afværgeforanstaltninger omkring fx bebyggelse i forbindelse med genopretning af naturlig vandbalance i naturområder.

Planen foreslås i øvrigt gennemgået således at der gives en mere neutral beskrivelse af afvanding gennem tiderne som en del af områdets kulturhistorie (fx ved at undgå ord som uhensigtsmæssig hydrologi).

Rådets
bemærkninger

Ingen

Bestyrelsens
bemærkninger

Bestyrelsen besluttede, at tydeliggøre i planen, at der skal laves grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser forud for ændringer i vandstand, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag for alle berørte lodsejere. Det tydeliggøres ligeledes, at fysiske tiltag kun kan ske, hvis de berørte lodsejere ønsker at indgå frivillige aftaler herom. Endelig understreges det, at der kan blive behov for etablering af afværgeforanstaltninger omkring fx bebyggelse i forbindelse med genopretning af naturlig vandbalance i naturområder.

Planen gennemgås i øvrigt således, at der gives en mere neutral beskrivelse af afvanding gennem tiderne som en del af områdets kulturhistorie.

Godkendt af
bestyrelsen

10. december 2015

11. Hanne og Niels Refslund

Modtaget

24. november 2015 (mail)

Navn & adresse

Hanne & Niels Refslund, Danstrupvej 5, 2100 København Ø.
I Thy: Redningsvej 9, Lyngby, 7755 Bedsted Thy
nielsrefslund@gmail.com

Kort
opsummering

Det offentliggjorte planforslag fremstår som et integreret og nuanceret helhedsudspil på grundlag af et højt niveau af forskningsbaseret viden, erfaringsopsamling/læring, lydhørhed overfor offentligheden og interessenter samt rimeligt klare overordnede præmisser for planlægning og prioritering. Vore kommentarer nedenfor tager derfor udgangspunkt i en anerkendelse af det udførte arbejde, vel vidende at mange til dels modstridende hensyn har måttet – og fremtidigt må – afbalanceres overfor hinanden. Alligevel finder vi, at en række forhold bør betones klarere og enkelte temaer inddrages mere handlingsorienteret.

Ang. de overordnede organisatoriske og økonomiske forhold.

Organisation

Loven om Nationalparkfond Thy foreskriver en bestyrelse og et råd (repræsentantskab). Udmøntningen heraf beror imidlertid i højeste grad på udspil fra lokalområdet. I den forbindelse bør der foretages en revurdering af balancen mellem besluttende hhv. rådgivende organ med sigte på at styrke beslutningskraften. Ofte vil en mindre

bestyrelse være fordelagtig. Eventuelle "sleeping partners" bør alene have sæde i repræsentantskabet.

Gennemskuelighed i præsentation af organisationen

Det er væsentligt for ikke mindst offentligheden, at der er tydelighed omkring organisationen og hvem, der har hvilke opgaver og ansvar. Her kunne hjemmesidens tilgængelighed, dækningsgrad og overskuelighed klart forbedres. Endvidere bør den endelige plan for Nationalpark Thy indeholde en gældende organisationsplan, herunder af særligt betydende underudvalg/styregrupper e.l.

Økonomi/ Finansiering

Planforslaget omtaler flere gange de økonomiske forudsætninger i en næsten bisætningspræget form. Det refereres, at også Rigsrevisionen i sin evaluering fremhæver usikkerheden omkring finansieringen. Det er bemærkelsesværdigt, at planforslaget i realiteten er tavs og uden retningsangivelser eller anden form for handlingsorienteret "økonomisk/finansiell politik". Her er tale om en helt afgørende forudsætning for den fremtidige udvikling af Nationalpark Thy.

Der bør formuleres og iværksættes klare bestræbelser (strategier) med hensyn til:

Aktiv lobbyisme fra lokalområdet såvel som regionen i relation til de årlige finanslove, herunder forpligtende 'aktivering' af nordvestjyske medlemmer af Folketinget

Samråd og partnerskabsudvikling i relation til fonde, som potentielt kan medfinansiere dele af National Park Thys investeringsbehov over en længere horisont, f.eks. Centerfaciliteter, opgradering af Lodbjerg Fyr, udbygning af visse stisystemer, særlige faciliteter og enkeltstående formidlingsindsatser i øvrigt

Samarbejde/rådslagning med andre danske nationalparkbestyrelser om hensigtsmæssige former for fælles adfærd/politik med hensyn til forbedring af finanslovsfinansieringen

Ang. konkrete emner og initiativer

Naturlig vandbalance/ hydrologiske tiltag

I høringssvaret påpeges, at gennemførelsen dog nødvendigvis må ske under meget nøje hensyn til eksisterende bebyggelser og enkelthuse, som undertiden i forvejen har problemer med høj grundvandstand og øget overfladevand gennem de senere år. Konkrete forebyggende foranstaltninger vil kunne være påkrævede som led i den hydrologiske indsats.

Lodbjerg Fyr

Det fremgår af planforslaget, at Lodbjerg Fyr fortsat forventes at skulle indgå i nationalparkhelheden som et vægtigt besøgssted og et vigtigt informationspunkt, som tilsigtes bemandet i et vist/passende omfang, i hvert fald i sommersæsonen. Vi finder det rimeligt, om opgraderingen af Lodbjerg Fyr blev fremmet væsentligt. Ganske vist kan der netop på dette unikke kulturgeografiske sted være gode grunde til at "skynde sig langsomt" for at værne om de basale herlighedsværdier, men tempoet omkring fyrets samlede opgradering og autentiske "tilbageføring" (fyrmesterboligen) forekommer dog alt for beskedent, nærmest fraværende.

Organiseringen af frivillige til varetagelse af en begrænset åbning af fyrmesterboligen for offentligheden i højsæsonen har været en succes. Men herudover er der intet synligt sket gennem flere år. Der må kunne iværksættes en særskilt prioriteret indsats til fremme af dialog med potentielle fonde og finansiører. Netop nu da et nyt samlet plangrundlag er klart, og der foreligger et afsluttet for-projekt vedrørende fyret, bør denne destinations videre udvikling ikke stå i skyggen af andre tiltag som f.eks. den forventede centeretablering i Nr. Vorupør. Der må arbejdes parallelt.

Besøgsstrategi

Planforslaget introducerer bl.a. begrebet "den stille besøgende". Endvidere at et overordnet sigte er fokus på "kvalitetsturisme" til forskel fra "masseturisme", som skal undgås. Vi finder denne tilgang både rigtig og vigtig. I denne sammenhæng hører bl.a. formidling for skolebørn hjemme som en måde både at oplyse, motivere og opdrage til et nuanceret syn på natur og kultur i Nationalpark Thy. Det forekommer ikke helt klart, hvilke aldersgrupper der tænkes på med "skolebørn". Vi fremhæver derfor, at det er væsentligt, at denne formidling fastholdes/udvikles såvel for de helt små børn (Børnehave/førskolealder) som for de unge i de egentlige ungdomsuddannelser (almene såvel som erhvervsrettede gymnasiale uddannelser m.v.)

Formidlingsstrategi

Planforslaget omfatter også et mål om, at den eksisterende formidlingsstrategi skal videreudvikles til en egentlig masterplan for formidling. Denne skal ifølge planteksten understøttes af et kompetenceudviklingsprojekt. Denne satsning må anses for meget vigtig, ikke mindst i relation til de frivillige formidlers mulighed for at løfte opgaverne på et højt ambitions- og kvalitetsniveau. Erfaringer fra Nationalpark Thy og fra andre danske nationalparker bekræfter rigtigheden af en sådan prioritering.

Frivillige samt partnere

Vi har erfaring for, at der gøres et stort og meget fint arbejde fra Nationalpark Thys side for at mobilisere frivillige og udvikle deres indsats til glæde for besøgende overalt i Nationalpark Thy. Det handler på bedste vis både om nødvendig koordination og om løbende udvikling af de individuelle og kollegiale kompetencer i den samlede gruppe af frivillige. Sekretariatets understøttelse af disse ressourcer og indsatser har været forbilledlig.

En anden form for "ressourceeksponering" knytter sig til begrebet om "partnere" til Nationalpark Thy. Der bliver i planforslaget nævnt gode eksempler herpå, dvs. hvor enkelte erhvervsdrivende hhv. enkelte offentlige institutioner i særlig grad spiller sammen med Nationalpark Thy og dens profil og dermed bidrager til et gensidigt løft (synergi). Det er imidlertid vort indtryk, at der gemmer sig et væsentligt potentiale, som med andre ord burde bringes frem i lyset og komme til udtryk i konkret handling/formuleret samarbejde. Vi vurderer, at andre nationalparker har erfaringer på dette område, som kunne være inspirerende.

Naturhistorisk atlas, parallel til kulturhistorisk atlas

Planforslaget lancerer et meget spændende mål om at få udarbejdet

et kulturhistorisk atlas for Nationalpark Thy for at styrke oplysning og formidling om denne side af Nationalpark Thy, som ellers primært forbindes med stor og vild natur. Et kulturhistorisk atlas vil utvivlsomt kunne opfylde et stort behov og skabe en indsigt, som næppe findes samlet noget sted i dag.

Spørgsmålet er imidlertid, om ikke der i virkeligheden findes et tilsvarende behov for et sammenfattende "Naturhistorisk Atlas" for Nationalpark Thy, uanset at det som nævnt formentlig er netop naturen, som er mest omtalt og fremstår som en kerne i nationalparken?

Bekæmpelse af invasive planter

I planforslaget nævnes, at den såkaldte rynkede rose har bredt sig voldsomt blot inden for Nationalparkens første leveår, ifølge gps-målinger fra 14,5 ha i 2007 til 39,2 i 2013. En så massiv og hurtig udbredelse burde kunne retfærdiggøre en effektiv bekæmpelse, om nødvendigt med en markant og kontrolleret engangsindsats af sprøjtemidler.

Væsentlige forhold i tilknytning til Nationalpark Thy

Der foregår en vis fritids-motorkørsel på stranden. Denne trafik er helt ødelæggende for enhver anden gæsts oplevelse af den åbne og storladne vestkyst. Fritidskørslen på stranden må bringes til ophør omgående.

Nedlæggelsen af Neessund-færgen er et overordentlig stort tab, ikke mindst for de "stille besøgende" (vandrere og cyklister) – en udmarvning af lokaltrafikken især i Sydthy og Mors. Der bør gøres en seriøs indsats for at genåbne denne trafikale og turistmæssige perle.

Sekretariatets
bemærkninger

Vedr. organisationen er det ministeren, der bestemmer, hvilke organisationer, der tilbydes plads i bestyrelsen – og dermed også hvor mange bestyrelsesmedlemmer, der er i en nationalparkbestyrelse. Sekretariatet vurderer, at det ligger uden for emnet i forhold til nationalparkplanen. Ønsket om tydelighed omkring organisationen, foreslår sekretariatet imødekommet, ved at en organisationsplan kan indgå som et bilag til den endelige nationalparkplan.

Mht. de økonomiske forudsætninger for planforslaget er det præget af usikkerhed, idet nationalparkens økonomi dels består i en bevilling via Finansloven (der i princippet gives på baggrund af nationalparkplanen), dels i indtægter som gaver, tilskud, arv, m.v. Konkrete projekter søges så vidt muligt gennemført gennem samarbejder med eksterne partnere samt midler fra fonde, EU, kommune, m.v. Dels er der mulighed for, at andre parter gennemfører elementer i planen uden udgift for Nationalpark Thy. Teksten i indledning til afsnit 6.2 kan dog gennemgås med henblik på at tydeliggøre, hvordan nationalparkfonden arbejder.

I høringssvaret anbefales, at der formuleres og iværksættes klare bestræbelser (strategier) med hensyn til aktiv lobbyisme, samråd med fonde og samarbejde med andre nationalparker.

Mht. aktiv lobbyisme fra lokalområdet såvel som regionen i relation til de årlige finanslove, herunder forpligtende 'aktivering' af

nordvestjyske medlemmer af Folketinget, kan bestyrelsen drøfte forslaget. Sekretariatet vurderer dog ikke, at det er et krav, at en eventuel strategi skal beskrives i nationalparkplanen.

Mht. samråd og partnerskabsudvikling i relation til fonde, som potentielt kan medfinansiere dele af Nationalpark Thys investeringsbehov over en længere horisont, er det allerede en del af det nuværende arbejde i nationalparken, som planlægges sat mere i system i forbindelse med den kommende og mere konkrete nationalparkplan end den første plan var det. Det kan måske synliggøres i indledningen til afsnit 6.2.

Mht. samarbejde/rådslagning med andre danske nationalparkbestyrelser om hensigtsmæssige former for fælles adfærd/politik med hensyn til forbedring af finanslovsfinansieringen, er det et emne for et møde i januar 2016. Samarbejdet foreslås beskrevet i et nyt afsnit.

Mht. genskabelse af naturlig hydrologi foreslås det tydeliggjort i planen, at der skal laves grundige tekniske forundersøgelser forud for ændringer i vandstand, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag. Det tydeliggøres ligeledes, at fysiske tiltag kun kan ske, hvis de berørte lodsejere ønsker at indgå frivillige aftaler herom. Endelig understreges det, at der kan blive behov for etablering af afværgeforanstaltninger omkring fx bebyggelse i forbindelse med genopretning af naturlig vandbalance i naturområder.

Mht. Lodbjerg Fyr er det allerede i dag en høj prioritet og er også beskrevet som høj prioritet som del af indsatsområde 7 i nationalparkplanen. Der arbejdes således allerede sideløbende med bl.a. Nationalparkcenter Thy. Fundraising via eksterne fonde m.v. er dog altafgørende for projektets gennemførelse og her har endnu ikke været det store gennembrud i nogen af de to projekter.

Mht. målgruppe for besøgende, er børn og unge bestemt en relevant og interessant målgruppe for formidling – fra før de starter i grundskolen og efter Folkeskolens Afgangseksamen og også, når de der går i skole har fri.

Høringssvaret anerkender den planlagte indsats (og den hidtidige) med opkvalificering af formidlere, herunder frivillige formidlere, såvel som indsatsen med et netværk af frivillige.

Mht. forslaget om tættere tilknytning af partnerskaber, vurderer sekretariatet, at det kan være et resultat af etableringen af et forum for erhvervsudvikling, således at der i vidt omfang etableres samarbejde med paraplyorganisationer snarere end enkeltvirksomheder. Erfaringen fra andre nationalparker er umiddelbart, at det mandskabsmæssigt kræver en del ressourcer (og måske er sket på bekostning af muligheden for at involvere frivillige i stor stil), og som vil kunne betyde, at andre områder prioriteres mindre.

Mht. et naturhistorisk atlas forventer sekretariatet, at den planlagte bog om naturen i Nationalpark Thy, der tænkes at indgå som et element i indsatsområde 3: etablere og vedligeholde vidensgrundlag for adaptiv naturforvaltning.

Mht. bekæmpelse af invasive arter, har Naturstyrelsen Thy og Thisted Kommune igangværende projekter. Naturstyrelsen Thy, Thisted Kommune og forskere fra Københavns Universitet indsamler dog stadig viden om best practice i forhold til bekæmpelse af Rynket Rose. Dertil kom, at den forrige regerings Naturplan Danmark indeholdt en forstærket indsats omkring bekæmpelse af invasive arter. En eventuel indsats i nationalparkplanen kan således ikke stå alene i det samlede billede af indsatsen.

Mht. regulering af kørsel på stranden, har nationalparkfonden ingen beføjelser. Der henvises til relevante myndigheder. Mht. Neessundfærgen er det ikke sekretariatets vurdering, at Nationalparkfond Thy kan gøre en forskel. Her må henvises til kommuneplanlægningen i Morsø og Thisted Kommuner.

Konsekvenser Der foreslås udarbejdet et ekstra bilag til den endelige plan med en organisationsplan. Det foreslås desuden tydeliggjort i planens afsnit 6.2, hvorledes planen søges finansieret. Ingen af disse vurderes at være væsentlige ændringer. Planen gennemgås desuden med henblik på at tydeliggøre, at børn og unge er en væsentlig målgruppe for formidling i anerkendelse af at "skolebørn" ikke er særligt specifikt. Det kan tydeliggøres i planen, at forum for erhvervsudvikling kan inkludere tættere partnerskaber gennem samarbejde med paraplyorganisationer.

Et nyt kapitel 9, hvor samarbejdet med de andre nationalparker og medlemskaber af internationale netværk kort beskrives kan umiddelbart medtages uden at der vurderes at være tale om væsentlige ændringer.

Det tydeliggøres i planen, at der skal laves grundige tekniske forundersøgelser forud for ændringer i vandstand, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag. Det tydeliggøres ligeledes, at fysiske tiltag kun kan ske, hvis de berørte lodsejere ønsker at indgå frivillige aftaler herom. Endelig understreges det, at der kan blive behov for etablering af afværgeforanstaltninger omkring fx bebyggelse i forbindelse med genopretning af naturlig vandbalance i naturområder.

Rådets bemærkninger Mht. økonomien rådes til at bestyrelsen har fokus på at skaffe eksterne midler til de højt prioriterede indsatsområder.

Bestyrelsens bemærkninger Bestyrelsen besluttede, at udarbejde de nævnte ekstra bilag samt tydeliggøre i planen, at der skal laves grundige tekniske forundersøgelser forud for ændringer i vandstand, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag. Det tydeliggøres ligeledes, at fysiske tiltag kun kan ske, hvis de berørte lodsejere ønsker at indgå frivillige aftaler herom. Endelig understreges det, at der kan blive behov for etablering af afværgeforanstaltninger omkring fx bebyggelse i forbindelse med genopretning af naturlig vandbalance i naturområder.

Godkendt af bestyrelsen 10. december 2015

12. Landbo Thy

Modtaget 24. november 2015 (mail)

Navn & adresse Morten Yde, Landbo Thy, Silstrupparken 2, 7700 Thisted
Jens Lautrup jel@landbothy.dk

Kort opsummering Blandt planforslagets højest prioriterede indsatsområder er "Genetablering af naturlig hydrologi", der som mål har at genskabe store sammenhængende områder med nordatlantisk, fugtig klithede. I den forbindelse er det helt afgørende, at forundersøgelser til evt. hydrologiprojekter ikke blot undersøger konsekvenserne for de områder, der ønskes vådere, men også tager højde for evt. afledte effekter på tilstødende arealer.

Lodsejere, der tænkes at blive påvirkede af indsatsområdet, er ejere af helårs- eller sommerhusboliger, der kunne frygtes at blive ubeboelige uden iværksættelse af afværgeforanstaltninger.

Af mere landbrugsrelaterede problemstillinger er for det første den fortsatte rentabilitet i den naturpleje, flere landmænd praktiserer på ejede eller forpagtede arealer i eller grænsende op til arealer, hvor ændret hydrologi skal praktiseres. På nogle af disse arealer er der eksisterende MVJ-aftaler og vilkårene i disse kan tænkes at blive vanskelige at opfylde. Naturplejemæssigt må man forvente, at der fra Nationalpark Thys side foretages konsekvensberegninger af det scenarie, hvor denne naturpleje ophører.

I forslaget nævntes muligheder for at genskabe naturlig hydrologi specifikt mellem Älvand og Vangså Klitheder. Kunstigt afvandede landbrugsarealer øst for dette (Sjørring Sø) er i dag påvirket af afvandingsforholdene i Tvorup Klitplantage, og man kan frygte at lodsejerne her rammes økonomisk.

Hvis forundersøgelserne viser, at det kan være konsekvenser for omkringliggende lodsejere, bør disse inddrages i processen og have en garanti for, at evt. projekter gennemføres på helt frivillig basis.

I forbindelse med større projekter vil der kunne opstå situationer, hvor en eller flere lodsejere ikke ønsker at indgå i det endelige projekt. Disse lodsejere skal ikke kunne opleve at de føler sig presset til at indgå i et projekt, ligesom det heller ikke skal være muligt at ekspropriere eller opkøbe deres arealer, hvis de ikke ønsker det.

Hvis det viser sig, at projekterne efter deres gennemførelse får andre konsekvenser for fx vandstandsforhold i eller uden for projektområdet, end forudset i forundersøgelserne skal der foreligge klare retningslinjer for, hvordan lodsejere der berøres af sådanne forhold kompenseres eller om der skal foretages efterfølgende ændringer i vandstandsforholdene.

Sekretariatets bemærkninger Frivillige aftaler med berørte lodsejere er et princip i den danske nationalparklovgivning (nationalparklovens § 14 stk. 1, 1), som bestyrelsen ikke kan sætte sig udover. Nationalparkfonden har hverken hjemmel til ekspropriation, opkøb mod ejers vilje eller til at presse nogen til noget, man ikke vil.

Grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser er det første væsentlige element i indsatsområdet "Naturlig hydrologi". Det er her, aftalegrundlaget skabes for efterfølgende forhandling med alle berørte lodsejere.

Konsekvenser Det foreslås tydeliggjort i planen, at der skal laves grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser, herunder konsekvensberegninger, forud for ændringer i vandstand i konkrete projektområder, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag for alle berørte lodsejere. Det understreges, at der fx kan blive tale om kompensation for faldende (eller ingen) rentabilitet i forbindelse med afgræsning, samt om etablering af afværgeforanstaltninger omkring fx bebyggelse i forbindelse med genopretning af naturlig vandbalance i naturområder.

Endelig skal det klart fremgå af planen i beskrivelsen af indsatsområdet, at nationalparken alene har mulighed for at genetablere naturlig hydrologi såfremt alle berørte lodsejere i et projektområde frivilligt ønsker at medvirke (fx gennem salg, jordfordeling, kompensation for indtægtstab m.v.).

Efter sekretariatets vurdering, vil der ikke være tale om væsentlige ændringer.

Rådets bemærkninger Landbo Thy bør skrives ind som samarbejdspartner i indsatsområdet Naturlig hydrologi.

Bestyrelsens bemærkninger Bestyrelsen besluttede, at tydeliggøre i planen, at der skal laves grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser, herunder konsekvensberegninger, forud for ændringer i vandstand i konkrete projektområder, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag for alle berørte lodsejere. Det understreges, at der fx kan blive tale om kompensation for faldende (eller ingen) rentabilitet i forbindelse med afgræsning, samt om etablering af afværgeforanstaltninger omkring fx bebyggelse i forbindelse med genopretning af naturlig vandbalance i naturområder.

Endelig skal det klart fremgå af planen i beskrivelsen af indsatsområdet, at nationalparken alene har mulighed for at genetablere naturlig hydrologi såfremt alle berørte lodsejere i et projektområde frivilligt ønsker at medvirke (fx gennem salg, jordfordeling, kompensation for indtægtstab m.v.).

Godkendt af bestyrelsen 10. december 2015

13. Lone Højsgaard & Anne Clement

Modtaget 25. november 2015 (mail)

Navn & adresse Lydpol.com, Lone Højsgaard <lhojsgaard@gmail.com>

Kort opsummering Lyd har en sjælden evne til at få børn og voksne til at spidse ører, og mediet bliver stadig mere populært som formidlingsform. Vi vil med dette forslag om lydvandring i Nationalpark Thy svare på den del af Nationalparkplanen, som vedrører formidling af natur og kulturarv, og med

tiltaget opfyldte Nationalparkplanens mål om at styrke forskning, undervisning, formidling og naturvejledning.

Lydvandringen tager afsæt i fjerde trin fra Nationalparkplanens formidlingstrappe, der handler om at bringe sanserne i spil under besøget i Nationalpark Thy. Den besøgende vil fornemme natur- og kulturhistoriens puls gennem personlige historier, realløyd og musik klippet ned til korte, spiselige og vedkommende lydfortællinger, fortalt af lokale naturvejledere, kulturhistorikere m.fl., der kan formidle den særlige natur- og kulturhistorie med den indlevelse og dialekt som kendetegner stedet. Det kunne være forklaringen på, hvorfor der er orkideer i det barske, salte landskab, en fortælling om dengang en voldsom sandflugt tvang en landsby østpå, erindringer om livet på havet og beskrivelsen af redningsaktioner, eller historien om Lodbjerg fyr. Jævnfør formidlingstrappens følgende trin skal historierne være med til at skabe de besøgendes forståelse for sammenhænge i nationalparken, motivere besøgende til at bevare og beskytte området natur- og kulturlandskab, og påvirke deres adfærd i nationalparken.

Vi foreslår at integrere lydvandringerne i nationalparkens eksisterende app, hvor besøgende skal kunne følge to forskellige lydvandningsruter, der refererer til 1) natur, og 2) kulturhistorie. Alternativt foreslår vi en enkelt rute, hvori temaerne natur og kulturhistorie begge er repræsenteret. App'en kan indeholde et kort med indtegnede ruter, der indikerer et antal lydposter, som man kan klikke sig ind på.

Ved at sætte lyd til den eksisterende app om Nationalparken kan vi fange og fænge endnu flere - ikke mindst børn og unge. Med en auditiv udbygning af den eksisterende app vil vi inddrage dem, der lærer bedst med ørerne og dem som måske ikke læser et sikkert dansk.

4 gode grunde til at inddrage lyd i formidlingen:

- Lyd aktiverer forestillingsevnen, og skaber mentale billeder hos lytteren
- Lyd er let at gå til med smartphone og QR-koder, eller websidelink
- Lyd er spændende og sjov underholdning for børn og voksne
- Lyd inddrager og appellerer til interaktivitet, udforskning og læring

Sekretariatets bemærkninger

Høringssvaret bygger i princippet videre på en digital fortælling fra Stenbjerg Landingsplads, som der er gjort en række erfaringer med. Lydfiler – såvel som videofiler fra Nationalpark TV er dog af en størrelse, hvor det ikke har været muligt at prioritere dem integreret i nationalpark app'en i noget væsentligt omfang. Det er i forvejen på en forholdsvis tung app at downloade på grund af, at app'en skal være tilgængelig off line – også med kort over det 244 km² store område.

Høringssvarets forslag kan indgå i overvejelserne omkring en samlet masterplan for formidling. Det vurderes ikke, at der vil være behov for at ændre teksten specifikt i forhold til at kunne dyrke lydmediet mere.

Konsekvenser Ingen

Rådets bemærkninger Ingen

Bestyrelsens bemærkninger Ingen

Godkendt af bestyrelsen 10. december 2015

14. Landbrug & Fødevarer

Modtaget 25. november 2015 (mail)

Navn & adresse Karen Post, Landbrug & Fødevarer, kpo@if.dk

Kort

opsummering Landbrug & Fødevarer har følgende bemærkninger: Blandt de højest prioriterede findes indsatsområder "Genetablering af naturlig hydrologi", der har som mål at genskabe store sammenhængende områder med nordatlantisk fugtig klithede.

I den forbindelse er det helt afgørende, at forundersøgelserne til evt. hydrologiprojekter ikke blot undersøger konsekvenserne for de områder, der ønskes vådere, men også tager højde for evt. afledte effekter på tilstødende arealer. Hvis forundersøgelserne viser, at det kan være konsekvenser for omkringliggende lodsejere, bør disse inddrages i processen og have en garanti for, at evt. projekter gennemføres på helt frivillig basis.

I forbindelse med større projekter vil der kunne opstå situationer, hvor en eller flere lodsejerne inden for et større potentielt projektområde ikke ønsker at indgå i det endelige projekt. Disse lodsejere skal ikke kunne opleve at de føler sig presset til at indgå i et projekt, ligesom det heller ikke skal være muligt at ekspropriere eller opkøbe deres arealer, hvis de ikke ønsker det.

Hvis det viser sig, at projekterne efter deres gennemførelse får andre konsekvenser for fx vandstandsforhold i eller uden for projektområder, end forudset i forundersøgelserne skal der foreligge klare retningslinjer for, hvordan lodsejere der berøres af sådanne forhold kompenseres eller om der skal foretages efterfølgende ændringer i vandstandsforholdene.

Sekretariatets bemærkninger Frivillige aftaler med berørte lodsejere er et princip i den danske nationalparklovgivning, som bestyrelsen både vil og skal rette sig efter. Nationalparkfonden har hverken hjemmel til ekspropriation, opkøb mod ejers vilje eller til at presse nogen til noget.

Grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser er det første væsentlige element i indsatsområdet "Naturlig hydrologi". Det er her, aftalegrundlaget skabes for efterfølgende forhandling.

Konsekvenser Det tydeliggøres i planen, at der som det første skal laves grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser, herunder konsekvensberegninger, forud for ændringer i vandstand i konkrete projektområder, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag for alle berørte lodsejere. Det understreges, at der fx kan blive tale om kompensation for faldende (eller ingen) rentabilitet i forbindelse med afgræsning, samt om etablering af afværgeforanstaltninger omkring fx bebyggelse i forbindelse med genopretning af naturlig vandbalance i naturområder.

Endelig skal det klart fremgå af planen i beskrivelsen af indsatsområdet, at nationalparken alene har mulighed for at genetablere naturlig hydrologi

såfremt alle berørte lodsejere i et projektområde frivilligt ønsker at medvirke (fx gennem salg, jordfordeling, kompensation for indtægtstab m.v.).

Efter sekretariatets vurdering, vil der ikke være tale om væsentlige ændringer.

Rådets
bemærkninger

Ingen

Bestyrelsens
bemærkninger

Bestyrelsen besluttede, at det tydeliggøres i planen, at der som det første skal laves grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser, herunder konsekvensberegninger, forud for ændringer i vandstand i konkrete projektområder, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag for alle berørte lodsejere (i og udenfor nationalparkgrænsen). Det understreges, at der fx kan blive tale om kompensation for faldende (eller ingen) rentabilitet i forbindelse med afgræsning, samt om etablering af afværgeforanstaltninger omkring fx bebyggelse i forbindelse med genopretning af naturlig vandbalance i naturområder. Endelig skal det klart fremgå af planen i beskrivelsen af indsatsområdet, at nationalparken alene har mulighed for at genetablere naturlig hydrologi såfremt alle berørte lodsejere i et projektområde frivilligt ønsker at medvirke (fx gennem salg, jordfordeling, kompensation for indtægtstab m.v.).

Godkendt af
bestyrelsen

10. december 2015

15. VIA University College

Modtaget

25. november 2015 (mail)

Navn & adresse

VIA University College, Skejbyvej 1, DK-8240 Risskov

RESC@VIA.DK

Kort
opsummering

VIA University College (VIA) takker for muligheden for at afgive hørings svar i forbindelse med høring over forslag til nationalparkplan 2016-22 for Nationalpark Thy.

VIA har ingen bemærkninger til høringen.

Sekretariatets
bemærkninger

Ingen

Konsekvenser

Ingen

Rådets
bemærkninger

Ingen

Bestyrelsens
bemærkninger

Ingen

Godkendt af
bestyrelsen

10. december 2015

16. Kystbyernes Netværk

Modtaget 25. november 2015 (mail)

Navn & adresse v. Bente Astrup, benteastrup@live.dk

Kort opsummering Kystbyernes Netværk er helt enige i formuleringen pkt. 6.3.7 "Bedre faciliteter", men er af den opfattelse, at nedprioriteringen bør genvurderes og prioriteres højere eller evt. indarbejdes i det højt prioriterede indsatsområde (pkt. 6.2.6) "Tilgængelige naturoplevelser året rundt med klare indgange og gennemgående stier".

Med det fortsat stigende antal gæster, finder man det uhensigtsmæssigt at give gæsterne en dårlig oplevelse grundet manglende muligheder for toiletbesøg under vandre- og cykelture i Nationalpark Thy. Nationalparken giver gæsterne fantastiske naturoplevelser og de skal gerne kunne tage hjem igen med en oplevelse af, at faciliteterne også er ok.

Netværket er bekendt med, at Naturstyrelsen Thy har lukket toiletter og dermed begrænset mulighed for toiletbesøg. Det synes svært at vurdere, hvordan samspillet og samarbejdet mellem Nationalpark Thy og Naturstyrelsen Thy hænger sammen på dette felt. Kystbyernes Netværk opfordrer til, at de modsatrettede initiativer elimineres og at man i stedet arbejder i samme retning til gavn for vore gæster.

Kystbyernes Netværk vil i forbindelse med høringen om Naturstyrelsens kommende Planperiode, rette henvendelse til Naturstyrelsen Thy.

Det foreslås undersøgt, om Thisted Kommune kan være en aktiv samarbejdspart i forhold til tilsyn, tømning og rengøring. Nationalpark Thy, Naturstyrelsen Thy og Thisted Kommune har en fælles interesse i, at gæster ikke fratræder på naturens vegne i naturen og efterlader papir og ekskrementer, som de næste gæster kan træde i.

Sekretariatets bemærkninger Nationalparkfonden har i den første planperiode medvirket til at sikre bedre toiletfaciliteter i Nationalpark Thy – således ved Isbjerg, Lodbjerg Fyr og Svaneholmhus. I det sidste tilfælde, hvor Nationalparkfonden selv står for driften, har det angiveligt medvirket til at nedlægge et andet toilet på Agger Tange.

Kortlægning af faciliteter og forbedring af toiletforhold indgår dog som element i indsatsområdet 6 "Tilgængelige naturoplevelser året rundt" (på mellem eller højt ambitionsniveau). De to store offentlige driftsorganisationer i området Naturstyrelsen Thy og Thisted Kommune bør indgå i et samarbejde med henblik på at finde gode løsninger til gavn for både lokale og besøgende.

Det er oplagt, at relevante organisationer også giver høringssvar til Naturstyrelsens driftsplaner for så vidt angår toiletfaciliteter.

Konsekvenser Det tydeliggøres i beskrivelsen af indsatsområdet, at Naturstyrelsen Thy og Thisted Kommune søges inddraget i et samarbejde med henblik på også at sikre gode toiletforhold for besøgende i Nationalpark Thy.

Rådets bemærkninger Rådet støtter sekretariatets forslag.

Bestyrelsens bemærkninger Bestyrelsen besluttede, at tydeliggøre i beskrivelsen af indsatsområde 6, at Naturstyrelsen Thy og Thisted Kommune søges inddraget i et samarbejde med henblik på at sikre gode toiletforhold for besøgende i Nationalpark Thy.

Godkendt af bestyrelsen 10. december 2015

17. Stenbjerg Beboerforening

Modtaget 25. november 2015 (mail)

Navn & adresse v. Bente Astrup, benteastrup@live.dk

Kort opsummering Stenbjerg beboerforening foreslår, at der ikke genetableres naturlig hydrologi syd for eller øst for Stenbjerg By, idet man anmoder om, at Nationalpark Thy og Naturstyrelsen Thy er specielt opmærksomme på og tager højde for de problemer, der er med overfladevand i den østlige og sydlige del af Stenbjerg By. Problemer med at få sivebrønde til at fungere, vand tæt på huse og meget høj grundvandstand.

Thisted Kommune har i plan: Klimatilpasning Thisted Kommune Kommuneplantillæg nr. 13. Kommuneplan 2010-2022, s. 27 fig. 11: udpeget 21 risikoområder og heri er nævnt: Stenbjerg Sydøst og nævnt erfaringer: oversvømmelse af arealer fra vandløb samt problemer p.g.a. høj grundvandstand.

I Thisted Kommunes web-Gis findes højdekurver som viser, at der i nævnte område næsten ingen højdeforskelle er og vi erfarer at vandløb har vanskeligt ved at aflede vandet.

Naturstyrelsen har for nogle år siden lukket grøfter syd for Stenbjerg by, dengang fik vi oplyst, at det ikke ville få indflydelse på øget grundvandstand i vort lokalområde.

Vi frabeder os yderligere genetablering af naturlig hydrologi ved eller omkring Stenbjerg med skyldig hensyntagen til vandskel, højdekurver og grundvandstand.

Grundet dokumenteret forventet øgning af nedbør (Klimatilpasningsplanen s. 18). Grundet de erfaringer, som vi de seneste år har haft med nedbør og følgende oversvømmelse af overfladevand, samt en meget høj grundvandstand i nævnte område ca. 30 cm under jordoverfladen.

Stenbjerg Bæk som afleder vand fra den nordøstlige og østlige, samt sydlige del af byen, har gennem de sidste år ikke kunnet aflede overfladevandet i tilstrækkelig omfang. I vinterperioden har aldrig før været set vand stå i damme nord for bækken, syd for Stenbjerg Kirke vej 84 – 90. Bækken løber ud til lavninger mellem klitterne og forsvinder i disse, når nedbøren reduceres i sommerperioden.

Sekretariatets bemærkninger Høringsvaret viser bekymring for, at der gennemføres tiltag uden at undersøge de fulde konsekvenser heraf. Frivillige aftaler med berørte lodsejere er dog et princip i den danske nationalparklovgivning, som bestyrelsen både vil og skal rette sig efter. Såfremt lodsejere uden for nationalparkgrænsen vil blive påvirket af et projekt, inddrages Thisted Kommune i forundersøgelse såvel som forhandlinger med lodsejere.

Grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser er det første væsentlige element i indsatsområdet "Naturlig hydrologi". Det er her, aftalegrundlaget skabes for efterfølgende forhandling. Det er også heraf det skal fremgå, om der fx kan og bør etableres afværgeforanstaltninger for Stenbjerg By, som led i gennemførelsen af et projekt.

Konsekvenser	<p>Det tydeliggøres i planen, at der som det første skal laves grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser, herunder konsekvensberegninger, forud for ændringer i vandstand i konkrete projektområder, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag for alle berørte lodsejere. Det understreges desuden, at der kan blive tale om afværgeforanstaltninger omkring fx bebyggelse i forbindelse med genopretning af naturlig vandbalance i naturområder.</p> <p>Endelig understreges det, at nationalparken kun har mulighed for at genetablere naturlig hydrologi såfremt alle berørte lodsejere frivilligt ønsker at medvirke fx gennem salg, jordfordeling, kompensation for indtægtstab m.v.</p>
Rådets bemærkninger	Ingen
Bestyrelsens bemærkninger	<p>Bestyrelsen besluttede, at tydeliggøre i planen, at der som det første skal laves grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser, herunder konsekvensberegninger, forud for ændringer i vandstand i konkrete projektområder, således at følgevirkningerne er kendte og medvirker i et aftalegrundlag for alle berørte lodsejere. Det understreges desuden, at der kan blive tale om afværgeforanstaltninger omkring fx bebyggelse i forbindelse med genopretning af naturlig vandbalance i naturområder.</p> <p>Endelig understreges det, at nationalparken kun har mulighed for at genetablere naturlig hydrologi såfremt alle berørte lodsejere frivilligt ønsker at medvirke fx gennem salg, jordfordeling, kompensation for indtægtstab m.v.</p>
Godkendt af bestyrelsen	10. december 2015

18. Kim Haagensen & familie

Modtaget 25. november 2015 (mail)

Navn & adresse Kim Haagensen & familie, Brovænget 2, 2700 Brønshøj (samt Klitmøllervej 67, 7700 Thisted), kim.haagensen@mail.dk

Kort opsummering I høringssvaret stilles spørgsmålstegn ved indsatsen med at genskabe naturlig hydrologi – både rationalet for at genskabe naturlig hydrologi, omfanget af indsatsen og effekten heraf – både den direkte indvirkning på naturtyper og arter og på den afledte effekt i form af mindsket CO₂ belastning til atmosfæren og mindsket okkerudfældning i søer og vandløb.

I høringssvaret anerkendes ikke de afledte effekter i form af mindsket CO₂ belastning til atmosfæren og mindsket okkerudfældning i søer og vandløb

I høringssvaret tilkendegives desuden, at miljørapporten mangler oplysninger om klimaforandringer og konsekvensen heraf.

Høringssvaret giver indtryk af, at man ikke har forstået, at det er et led i indsatsen, at der laves grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser, der belyser problemstillingerne nærmere og danner baggrund for forhandlinger med lodsejere om at indgå frivillige aftaler om genskabelse af naturlig hydrologi i konkrete projektområder.

Kim Haagensen fremfører, at indsigelsen og spørgsmålene bør betragtes som værende af principiel karakter, og dermed som en væsentlig indsigelse til planforslaget.

Sekretariatets
bemærkninger

Med hensyn til rationalet for at genskabe naturlig hydrologi, er der i forbindelse med etableringen af Nationalpark Thy jf. bekendtgørelsen fastlagt som målsætning, at de væsentligste naturtyper som bl.a. klitter, klitheder, strandenge, kalkrige overdrev og søer skal udvikles til bæredygtige og dynamiske økosystemer med naturlig vandbalance m.v. Det er således en af de indsatser, der forventes gennemført i forbindelse med udviklingen af naturen i Nationalpark Thy.

De fugtige klitlavninger er levested for en række af nationalparkens "ansvarsarter", der er særprægede, sjældne, og truede organismer – det gælder fx blandt mosser, karplanter, svampe, insekter, padder, fugle, m.v. Da nationalparkerne i Danmark er etableret for at skabe bedre sammenhæng imellem de væsentligste naturtyper og herved sikre levegrundlaget for sjældne og truede arter, er det derfor en væsentlig indsats, bestyrelsen med det foreliggende forslag til nationalparkplan, lægger op til.

Med hensyn til omfanget af indsatsen for naturlig hydrologi, omfatter den i første omgang grundige tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser. Det er her, aftalegrundlaget skabes for efterfølgende forhandling med alle berørte lodsejere. Frivillige aftaler med berørte lodsejere er et princip i den danske nationalparklovgivning (nationalparklovens § 14 stk 1, 1), som bestyrelsen ikke kan sætte sig udover. Nationalparkfonden har hverken hjemmel til ekspropriation, opkøb mod ejers vilje eller til at presse nogen til noget, man ikke vil. Derfor har den enkelte lodsejer mulighed for at vurdere, når de fulde konsekvenser af et givent tiltag er afdækket, om man ønsker at medvirke.

De direkte effekter af genskabelse af naturlig hydrologi vil være bedre sammenhæng mellem de våde og fugtige klitnaturtyper til gavn for de arter, der har deres eneste levesteder her. Det kan være forskelligt fra projektområde til projektområde, hvilke arter, der gavnnes af et hævet grundvandsspejl. Et bud på de direkte naturforbedringer bør indgå i forundersøgelsen – effekten ventes, ligesom muligheden for at indgå frivillige aftaler med lodsejere indgå i overvejelserne om at gennemføre et projekt.

Mht. de afledte effekter af naturlig hydrologi, er anvendt sædvanligvis pålidelige kilder. Naturstyrelsen har således i sine seneste vandplaner beskrevet, at CO₂ udledningen til atmosfæren vil blive nedbragt som følge af flere vådområder og genskabelse af naturlig hydrologi¹. Kilden foreslås angivet på det relevante sted i den endelige miljørapport. Kim Haagensen

¹ http://naturstyrelsen.dk/media/nst/Attachments/12_LimfjordenSMV.pdf s. 4, 4. afsnit.

mener ikke, det forholder sig sådan, men angiver ingen kilder til det modsatte synspunkt. Sekretariatet har ikke søgt videnskabeligt bevis for, at det forholder sig sådan. Hævning af grundvandstanden angives ligeledes af Naturstyrelsen som et redskab i okkerbekæmpelse² og metoden har været anvendt i projekter rundt omkring i landet gennem de seneste årtier. Også her foreslås det at angive en kilde i den endelige miljørapport. Kim Haagensen mener ikke, det forholder sig sådan, men angiver ingen kilder til det modsatte synspunkt. Høringssvaret bidrager således ikke med at sandsynliggøre de påstande, der skulle føre til negative effekter på klima og vandmiljø.

Som nævnt, vil indsatsen i den kommende planperiode indledningsvist bestå i en grundig teknisk og lodsejermæssig forundersøgelse i et antal projektområder, der belyser forskellige problemstillinger (som bl.a. de, der påpeges i høringssvaret) og som skal klarlægge konsekvenserne af en genskabelse af den naturlige vandstand. Det bemærkes i den henseende, at genskabelse af en naturlig vandstand bl.a. på grund af, at en iltet jordbund som følge af vandstandssænkning ofte sætter sig, og på grund af klimaforandringer, der fx betyder, at nedbøren er steget med 100 mm om året igennem de seneste 150 år, kan have større effekt end en reel genskabelse af de forhold, der gjorde sig gældende før der blev gravet grøfter i området. Også disse forhold bør indgå i forundersøgelsen, herunder scenarier for, hvad fortsatte klimaforandringer kan betyde.

De tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser danner som nævnt baggrund for forhandlinger med lodsejere med henblik på at indgå frivillige aftaler om genskabelse af naturlig hydrologi i konkrete projektområder. Det er et bærende princip i nationalparkloven, at der indgås frivillige aftaler med alle berørte lodsejere – og der kan fx træffes aftale om såvel kompensation, køb og salg af jord, som afværgeforanstaltninger.

Endeligt skal bemærkes, at det ikke er et krav, at miljørapporten for planen skal indeholde oplysninger om klimaforandringer og konsekvensen heraf, men alene indeholde en gennemgang af, hvad det betyder for miljø m.m. at planen gennemføres. Den seneste viden om klimatiske forhold er medtaget i Redegørelse for udviklingen i og omkring Nationalpark Thy (2005-14).

Mht. høringssvarets spørgsmål kan kort bemærkes følgende

Spørgsmål 1: *Med hvilken begrundelse finder Nationalparkfonden, at de eksisterende variationer mellem fugtige og tørre naturtyper er alt for udbredte, atypiske og uegnede for nationalparken, og at Nationalparkfonden derfor ved at skabe højere grundvandsstand og oversvømmelser vil erstatte de eksisterende naturtyper med våde/fugtige naturtyper?*

Nationalparkfonden henviser til Bekendtgørelse om Nationalpark Thy, formål nr. 1 og målsætning nr. 1 og 2, særligt at "*de væsentligste naturtyper udvikles til at blive bæredygtige og dynamiske økosystemer med naturlig vandbalance*".

² <http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/naturprojekter/tilskudsordninger/ophoerte-tilskudsordninger/okkerbekaempelse/>

Spørgsmål 2: *Til hvilken kote forestiller Nationalparkfonden sig, at vandstanden skal hæves omkring Vandet Sø og generelt langs hele kyststrækningen fra Hanstholm til Agger Tange?*

Der er tale om genetablering af naturlig hydrologi. Det betyder, at koten afhænger af de tekniske forundersøgelser af konkrete projektområder. Det vil ikke umiddelbart være muligt at besvare spørgsmålet for hele nationalparken, bl.a. fordi konkrete projekter sker gennem frivillige aftaler med lodsejere.

Spørgsmål 3: *Vil etablering af "naturlig hydrologi" medføre, at opstemningerne i østenderne af både Vandet og Nors Sø skal fjernes, at opstemningen ved Ålekisten i Klitmøller Å skal fjernes, at Nors Å skal tilkastes så åen kan finde sit naturlige udløb, at højvandsafledningen mellem Nors Å og Vandet Sø (Store Tuekærgrøften) skal tilkastes? For dette vil jo reelt være den naturlige hydrologi i området!*

Der er ikke på nuværende tidspunkt planer om dette i regi af nationalparkplanen. Visse af de påvirkede områder ligger desuden udenfor nationalparken. Nationalparkfonden har alene mulighed for at genskabe naturlig hydrologi indenfor nationalparkens grænser og kun ved hjælp af frivillige aftaler med lodsejere. Skulle sådanne områder på et tidspunkt blive medtaget i forundersøgelserne, vil Thisted Kommune blive involveret i relation til forhandlinger med lodsejere udenfor nationalparken.

Spørgsmål 4: *På hvilken måde bidrager Nationalparkplanen til at løse de udfordringer som klimaforandringerne medfører i form af et øget behov for afledning af vand, der følger af øget nedbør og et hævet havniveau?*

Det er ikke et formål med nationalparken at løse de udfordringer, som klimaforandringer medfører, derfor foreslås der ingen indsatser i nationalparkplanen i forhold til dette. De tekniske forundersøgelser skal dog afdække effekten af konkrete tiltag for at genskabe naturlig hydrologi. Disse skal således også tage højde for, at klimaet er under forandring – og at nedbørsniveauet angiveligt er steget i området og fortsat kan stige. Det ventes, at Thisted Kommune inddrages i arbejdet, således at det sikres, at en eventuel gennemførelse af projekter sker under hensyntagen til fx kommunens klimahandlingsplan.

Spørgsmål 6: *Hvorledes vil Nationalparkfonden gennem handlingerne i nationalparkplanen medvirke til at løse de problemer, der bliver skabt af den øgede nedbør og det øgede behov for afledning af vand? Genetablering af naturlig hydrologi (forstået som en generel hævnning af grundvandsspejlet) indebærer markante påvirkninger af hele områdets vandsystemer – både vandstand og bortledning – herunder særligt risici i forbindelse med ændrede nedbørsforhold som følge af klimaforandringerne. Der bør i Nationalparkplan 2016-22 for Nationalpark Thy være beskrivelser af de konsekvenser, som genetablering af naturlig hydrologi vil medføre.*

Konsekvenserne af at genskabe naturlig hydrologi i konkrete projektområder skal selvfølgelig stå klart inden de berørte lodsejere skal tage stilling til, om man frivilligt ønsker at medvirke til de naturforbedrende tiltag. Det skal vise sig både gavnligt for nationalparkens levesteder og organismer og muligt i forhold til lodsejere, for at et projekt vil blive udgangspunkt for en forhandling med konkrete lodsejere. Det skal dog understreges, at det ikke er blandt nationalparkens formål at løse specifikke problemer hos lodsejere opstået som følge af klimaforandringer,

herunder øget nedbør. Her henvises til Thisted Kommune som myndighed i forhold til fx Vandrammedirektiv og Oversvømmelsesdirektiv. I de projektområder, hvor der laves forundersøgelser om naturlig hydrologi, bør det dog selvfølgelig indgå, at der i fremtiden kan ventes højere nedbør.

Konsekvenser

Der foreslås indsat kildeangivelser på de afledte effekter (CO₂ og okker) af genskabelse af naturlig vandbalance på de relevante steder i hhv. planen og den tilhørende miljørapport.

Det foreslås tydeliggjort i den endelige plan, hvad rationale er for at genskabe naturlig hydrologi og hvilke virkemidler, nationalparkfonden har til sin rådighed. Det understreges herunder, at indsatsen indledningsvist består i tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser i konkrete projektområder, der skal afdække omfanget af indsatsen og effekten heraf – både den direkte indvirkning på naturtyper og arter, på arealanvendelse og beboelse, og den indirekte effekt i form af mindsket CO₂ belastning til atmosfæren og mindsket okkerudfældning i søer og vandløb.

Eventuelle afværgeforanstaltninger fx omkring beboelse skal ligeledes indgå som led i forundersøgelserne. Ligeledes understreges det i den endelige plan, at de tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser danner baggrund for forhandlinger med alle berørte lodsejere om iværksættelse, herunder, at eventuelle arealmæssige tiltag kun sker, såfremt alle berørte lodsejere frivilligt vil indgå aftale med nationalparken herom.

Planen foreslås i øvrigt gennemgået således at der gives en mere neutral beskrivelse af afvanding gennem tiderne som en del af områdets kulturhistorie (fx ved at undgå ord som uhensigtsmæssig hydrologi).

Rådets bemærkninger

Ingen

Bestyrelsens bemærkninger

Bestyrelsen besluttede, at der indsættes kildeangivelser på de afledte effekter (CO₂ og okker) af genskabelse af naturlig vandbalance på de relevante steder i hhv. planen og den tilhørende miljørapport.

Bestyrelsen besluttede desuden, at det tydeliggøres, i den endelige plan, hvad rationale er for at genskabe naturlig hydrologi og hvilke virkemidler, nationalparkfonden har til sin rådighed. Det understreges herunder, at indsatsen indledningsvist består i tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser i konkrete projektområder, der skal afdække omfanget af indsatsen og effekten heraf – både den direkte indvirkning på naturtyper og arter, på arealanvendelse og beboelse, og den indirekte effekt i form af mindsket CO₂ belastning til atmosfæren og mindsket okkerudfældning i søer og vandløb. Eventuelle afværgeforanstaltninger fx omkring beboelse skal ligeledes indgå som led i forundersøgelserne. Ligeledes understreges det i den endelige plan, at de tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser danner baggrund for forhandlinger med alle berørte lodsejere om iværksættelse, herunder, at eventuelle arealmæssige tiltag kun sker, såfremt alle berørte lodsejere frivilligt vil indgå aftale med nationalparken herom. Planen gennemgås i øvrigt således at der gives en mere neutral beskrivelse af afvanding gennem tiderne som en del af områdets kulturhistorie (fx ved at undgå ord som uhensigtsmæssig hydrologi).

Godkendt af bestyrelsen

10. december 2015

19. Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening og Biologisk Forening for Nordvestjylland

Modtaget 25. november 2015 (mail)

Navn & adresse Danmark Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening og Biologisk Forening for Nordvestjylland v. Ib Nord Nielsen, Poul Hald-Mortensen, Poul Nystrup Christensen (ib.nord.nielsen@gmail.com)

Kort opsummering I høringssvaret fremhæves, at arbejdsgruppen vedr. natur som led i planprocessen fremlagde 16 forslag, herunder et forslag til zonerings for at styrke fremtidige anbefalinger og beslutninger i krydsfeltet mellem beskyttelse/benyttelse.

I bestyrelsens forslag til en revideret nationalparkplan er der valgt 22 indsatsområder, hvoraf 13 er højt prioriteret. 10 af de 22 indsatsområder omhandler naturforbedrende tiltag, men kun 3 er højt prioriteret, medens 10 projekter fra andre områder udgør resten af bestyrelsens højt prioriterede forslag. En optælling af nøgleord i den samlede tekst i bestyrelsens forslag giver et fingerpeg om vægtningen af de enkelte emner: Friluftsliv 20, Brand 19, produkter 16, kulturhistorie 16, naturtyper 16, turisme 8, naturbeskyttelse 3 og naturovervågning 3.

I planforslagets sammenfatning fremhæves det: "Naturen i Nationalpark Thy har højeste prioritet og at det skal sikres, at naturen i nationalparken på lang sigt er varieret og i balance med de menneskelige aktiviteter". Foreningerne finder, at det er en smuk tilkendegivelse, der er i overensstemmelse med nationalparkloven, bekendtgørelsen om Nationalpark Thy og Rigsrevisionens beretning fra 2013, men finder ikke at bestyrelsens forslag lever op til hensigtserklæringen

Foreningerne beklager, at bestyrelsens forslag til revideret nationalparkplan kun i mindre omfang afspejler den citerede målsætning og erkender, at de ikke har været dygtige og præcise nok til at overbevise bestyrelsen om, at hensynet til beskyttelsen og udviklingen af naturen i nationalparken er vigtigere end organisations-, erhvervs- og foreningsinteresser.

De tre foreninger finder, at nationalparkbestyrelsen ifølge reglerne bør sende et nyt forslag til Nationalparkplan 2016-2022 i høring, hvor naturen prioriteres højere i overensstemmelse med lovgivningen og Rigsrevisionens kritik. Der henvises til Lov om Nationalparker § 23, stk.2³.

Foreningerne nævner i høringssvaret, at de gerne deltager i et eller flere møder, hvor de kan argumentere for en omprioritering af indsatsområderne, og vil samtidig anmode bestyrelsen om desuden at overveje to emner, som helt er udtaget af det foreliggende forslag.

1) Zonerings

Ud fra de 3 grønne organisationers indgående kendskab til det naturhistoriske indhold og klitrealernes sårbarhed blev der af

³ Opmærksomheden henledes på, at hvis der foretages væsentlige ændringer af nationalparkplanen, skal det ændrede forslag udsendes til offentlig debat i mindst 8 uger inden planen vedtages endeligt.

naturgruppen på nationalparkens fælles workshop fremlagt forslag til en ny zoneringsplan i form af et revideret kortmateriale. Dette materiale blev desværre af mange fejlagtigt opfattet som et definitivt oplæg. Vi havde sprunget for mange mellemregninger over.

Senere i processen og med Naturstyrelsens mellemkomst i form af workshops om en revision af driftsplanen valgte naturgruppen at ændre zoneringsforslaget (efter Naturstyrelsens retningslinjer) for at imødekomme andres interesser og derved opnå et resultat til gavn for naturbeskyttelsen. Nogle beskyttelseshensyn blev taget ud, og der blev givet plads til andre aktiviteter. Der blev fra naturgruppens side vist vilje til samarbejde og konsensus. Vi var i det store hele enig med Naturstyrelsen om en "natur/friluftszonering", som ved inddragelse af private arealer efter samme principper kunne indgå i nationalparkplanen og erstatte den eksisterende zoneringsplan i den hidtil gældende plan for nationalparken (perioden 2010-2016). Zoneringsplanen vil være vejledende på de private arealer.

Det nu flere gange reviderede forslag til zoneringsplan blev fremsendt til nationalparkbestyrelsen, hvor det desværre med stort flertal blev besluttet, at der ikke skal være zoneringsplan i den nye nationalparkplan. Denne beslutning er en klar forringelse af naturbeskyttelsen i nationalparken og går stik imod intentionerne i Rigsrevisionens rapport. Efter DN's, DOF's og BFN's opfattelse vil en manglende zoneringsplan i den nye plan være i strid med Bekendtgørelsen om Nationalpark Thy, §3, stk. 7: Udviklingen i friluftsliv og turisme skal ske på et bæredygtigt grundlag og stk. 8: Sårbare naturområder skal beskyttes mod slitage og forstyrrende færdsel og ophold.

Disse målsætninger kan ikke, efter foreningernes opfattelse, opfyldes uden en zoneringsplan på kort og med en supplerende, beskrivende tekst. Ud over at Naturstyrelsen i et "Katalog om nationalparkplaner" fra april 2009 anbefaler zoneringsplan i planlægningen, er der i lovgivningen givet mulighed for zoneringsplan.

Jf. lov om nationalparker § 17, skal der "udarbejdes en plan for etablering og udvikling af nationalparken som helhed og i de enkelte dele af parken." Jf. bemærkninger om lovforslaget, til § 18 skal "nationalparkplanen indeholde en samlet plan for hele området" og "en inddeling af nationalparkområdet i zoner med forskellige mål for naturbeskyttelse, friluftsliv og erhvervsaktiviteter, herunder landbrug, kan indgå som en central del af planen".

Foreningerne anbefaler på denne baggrund, at der indarbejdes en zoneringsplan i nationalparkplanen i overensstemmelse med Naturstyrelsens friluftszonering i den kommende driftsplanrevision. De tre foreninger finder det også vigtigt over for omverdenen at fastholde zoneringsplanen, idet en udtagning fra den 1. til den 2. nationalparkplan vil blive opfattet som en bevidst forringelse af naturbeskyttelsen. En fælles zoneringsplan vil desuden understrege det gode og koordinerende samarbejde mellem Naturstyrelsen og Nationalpark Thy.

2. IUCN

Naturarbejdsgruppen havde blandt sine forslag et ønske om, at det i planperioden skulle undersøges om Nationalpark Thy kan leve op til de internationale IUCN kriterier for nationalparker. Det var ikke et forslag om, at Nationalpark Thy i første omgang skulle søge optagelse. Blot en

sonderende undersøgelse.

I lighed med planforslagets ambition om at søge en internationalt anerkendt certificering af vandreruter (side 39), bør undersøgelse af en IUCN certificering også kunne indgå som en målsætning.

Der har fra flere sider været anført, at der fra Folketingets forligsparter bag lovforslaget til Nationalparkloven har været udtrykt, at en nationalpark i Danmark skal forstås i en ren dansk kontekst, og at IUCN klassificering derfor ikke kan komme på tale.

Det fremgår imidlertid ikke af nationalparkloven og dens bemærkninger. Tværtimod. I bemærkningerne til lovforslaget om nationalparker, afsnit 2.1.2 side 8 er det pointeret: "Pilotprojekterne fik endvidere ansvar for at gennemføre en række undersøgelser, der kvalitetsmæssigt kunne udgøre et fyldestgørende grundlag for selve pilotprojektarbejdet, og dermed også kunne indgå i grundlaget for en evt. senere beslutning om etablering af nationalparker af en kvalitet, der også internationalt var overbevisende." Det opfatter vi, som en potentiel mulighed for, at Nationalpark Thy kan søge og måske opnå international anerkendelse, hvis bestyrelsen engang måtte finde det ønskeligt.

Vi anbefaler derfor, at det i planperioden 2016-2022 undersøges, om Nationalpark Thy kan opfylde kravene til en IUCN godkendelse i kategori II.

Sekretariatets
bemærkninger

De tre foreninger finder, at nationalparkbestyrelsen ifølge reglerne bør sende et nyt forslag til Nationalparkplan 2016-2022 i høring, hvor naturen prioriteres højere i overensstemmelse med lovgivningen og Rigsrevisionens kritik. Der henvises bl.a. til antallet af indsatsområder, der direkte har til formål at styrke naturen, samt til en optælling af forekomsten af et antal udvalgte nøgleord. Udvælgelsen af andre nøgleord kunne dog have ledt til et andet resultat.

Antallet af indsatsområder siger således intet om, hvor store investeringer, der ligger bag. Nogle indsatsområder er billige (fx nationalparkprodukter), mens andre er dyre (fx genetablering af naturlig hydrologi).

Det er sekretariatets vurdering, at der er lagt op til en betydelig indsats til gavn for naturen, således er det planen at søge genopretning af naturlig hydrologi og skabe bedre sammenhæng i klitnaturen på flere hundrede hektar. Ligeledes søges iværksat et program for basisregistrering og naturovervågning. Indsats for de tre områder tilsammen beløber sig i det foreløbige økonomioverslag til 12,5 mio. kr (lavt niveau) og 40 mio. kr på højt niveau, hvilket indebærer, at det både lykkes at skaffe midler, samarbejdspartnere og at indgå frivillige aftaler med lodsejere. Dertil kommer, at både Naturstyrelsen Thy og Thisted Kommune fortsat forventes at bidrage til nationalparkplanens målsætninger gennem fx indsatser i forhold til Natura 2000 områderne (fx gennem EU Life Nature støttede projekter), vandområdeplanlægning, samt omlægning til naturnært drevne skove.

De projekter, der ligger bag planerne for genskabelse af naturlig hydrologi er få og store projekter, fremfor flere små. Af gode grunde involverer disse indsatser tekniske og lodsejermæssige forundersøgelser – og der er tale om langsigtede projekter, der skal ske på baggrund af frivillige aftaler med lodsejere.

Det bemærkes i øvrigt, at såfremt flere indsatsområder medtages i planen, vil det betyde, at der enten bliver afsat færre midler til de enkelte indsatsområder, eller at andre indsatsområder skal tages ud. Foreningerne kommer ikke med bud på, hvilke indsatsområder, de gerne ser op- eller nedprioriteret, men foreslår at det drøftes i et eller flere møder.

Prioritering af indsatsområderne bør dog drøftes i det fælles møde mellem rådet og bestyrelsen d. 10. december. Der er således ikke i planprocessen afsat tid til individuelle møder med foreninger mellem høringsfristens udløb og beslutningen om, hvorvidt planen skal ændres væsentligt og sendes ud i en ny høring.

Mht. zonerings påpeger høringssvaret, at det skulle være en klar forringelse af naturbeskyttelsen i nationalparken og i modstrid med intentionerne i Rigsrevisionens rapport, at man har besluttet ikke at medtage et kort over zonerings tilsvarende kortet i den første nationalparkplan. Det påpeges desuden, at det fører til, at man ikke lever op til bekendtgørelsens § 3 stk. 7 og 8 "Udviklingen i friluftsliv og turisme skal ske på et bæredygtigt grundlag" og "Sårbare naturområder skal beskyttes mod slitage og forstyrrende færdsel og ophold". Endelig foreslår foreningerne, at Naturstyrelsens friluftszonering indarbejdes i nationalparkplanen.

Jf. bemærkningerne i lovforslaget til nationalparklovens § 14 vil hverken selve udpegnings af nationalparken eller vedtagelsen af nationalparkplanen have umiddelbar retsvirkning for lodsejerne⁴. Naturbeskyttelsen i Nationalpark Thy varetages derimod gennem en række love med tilhørende arealudpegnings eller vejledende registrering. Det gælder fx fredede områder, internationale naturbeskyttelsesområder, beskyttede naturtyper (§ 3 områder), vildtreservater, klitfredning, strandbeskyttelseslinje, kystnærhedszone, fredskov, samt zonerings i bekendtgørelse for Nationalpark Thy. Alle disse typer af beskyttelse er lov hjemlede og er grundlag for myndighedsbehandling. Der er således i medfør af disse bestemmelser fx store områder i Nationalpark Thy, hvor adgang er forbudt eller begrænset i fuglenes ynglesæson. Dertil kommer, at Naturstyrelsen Thy i sin igangværende revision af driftsplanen påtænker at inkludere en zonerings for friluftsliv på statsejede arealer efter landsdækkende principper.

Det bemærkes i øvrigt, at der som led i indsatsområde 6: "Tilgængelige naturoplevelser året rundt" indgår tilvejebringelse af en oversigt over sårbar natur for at undgå uheldige virkninger af at give folk adgang til naturen, netop som led i at sikre bekendtgørelsens § 3 stk. 7 og 8.

Det er ikke et krav i lov om nationalparker, at der i nationalparkplanen udarbejdes en zonerings – men en mulighed jf. bemærkningerne til lovforslaget.

Foreningernes forslag om at indarbejde Naturstyrelsens friluftszonering i nationalparkplanen er ikke mulig inden for den frist, der er til at færdiggøre Nationalparkplan 2016-22. I den eksisterende driftsplan er der ingen zonerings, og den pågående revision ventes først sendt i høring i foråret 2016. Såfremt bestyrelsen måtte ønske det, kan der dog, når driftsplanen foreligger, træffes beslutning om at udarbejde et tillæg til

⁴ <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=89524>

nationalparkplanen jf. Lov om nationalparker § 25 stk. 55.

Vedr. de tre foreningers forslag om at inkludere en forundersøgelse om muligheden for at leve op til IUCN's definition på nationalparker (*protected areas category II*), er det ikke sekretariatets vurdering, at det kan være mere i modstrid med nationalparkens lovgrundlag.

Konsekvenser	<p>Bestyrelsen bør på baggrund af høringsvaret fra DN, DOF og BFN træffe beslutning om der i planen skal medtages en forundersøgelse af muligheden for at opfylde IUCN kriterierne for nationalparker. Det kan være som led i indsatsområde 6 eller 7 eller som et selvstændigt og nyt indsatsområde.</p> <p>Når Naturstyrelsen Thys nye driftsplan foreligger, kan bestyrelsen træffe beslutning om, hvorvidt Naturstyrelsens friluftszonering skal medtages i et tillæg til nationalparkplanen.</p> <p>Ved en eventuel beslutning om at medtage en forundersøgelse vedr. IUCN-kriterierne bør bestyrelsen træffe beslutning om, om der er tale om en væsentlig ændring.</p>
Rådets bemærkninger	<p>Rådet anbefaler, at foreningerne kan indgå som samarbejdspartnere til indsatsområderne 1-3.</p> <p>Rådet finder, der kan laves en forundersøgelse vedr. IUCN.</p> <p>Rådet bakker op om, at zonering drøftes, når der foreligger en driftsplan.</p>
Bestyrelsens bemærkninger	<p>Bestyrelsen besluttede, at der ikke iværksættes flere møder med henblik på udsendelsen af en ny plan i høring, at zonering drøftes, når der foreligger en driftsplan for Naturstyrelsens arealer (og således ikke indgår i Nationalparkplan 2016-22), og at der ikke på nuværende tidspunkt iværksættes en forundersøgelse vedr. IUCN (men det blev foreslået, at foreningerne kan undersøge emnet).</p>
Godkendt af bestyrelsen	10. december 2015

20. Aalborg Universitet

Modtaget	26. november 2015 (mail)
Navn & adresse	ADM Teknat/Sund fakultetskontor teknat-sund@adm.aau.dk
Kort opsummering	Aalborg Universitet har ingen kommentarer til høring vedr. nationalparkbestyrelsens forslag til nationalparkplan 2016-22 for Nationalpark Thy.
Sekretariatets bemærkninger	Ingen

⁵ Fonden kan udarbejde tillæg til nationalparkplanen i planperioden, hvis der er behov for det. Reglerne herom følger reglerne for tilvejebringelse af nationalparkplaner.

11-12-2015

Konsekvenser	Ingen
Rådets bemærkninger	Ingen
Bestyrelsens bemærkninger	Ingen
Godkendt af bestyrelsen Konsekvenser	10. december 2015

21. Erhvervs- og Vækstministeriet

Modtaget 27. november 2015 (mail). OBS – efter høringsfristens udløb

Navn & adresse Kort opsummering	Erhvervs- og Vækstministeriet har ingen bemærkninger til den fremsendte høring.
Sekretariatets bemærkninger	Ingen
Konsekvenser	Ingen
Rådets bemærkninger	Ingen
Bestyrelsens bemærkninger	Ingen
Godkendt af bestyrelsen	10. december 2015